

Izabela

Já: Tak já bych se tě nejdřív chtěla zeptat, jestli by sis dokázala vybavit nějakou osobu, která by podle tebe byla moudrá?

Izabela: Asi, asi mám, nebo mám nějaký.

Já: Dobře, a dokázala bys mi teda něco říct o té osobě?

Izabela: Nějakým způsobem. Já si nedokážu nějak vybavit někoho, u koho bych si řekla, jo to je jasnej jako typ, nebo to, ale našla jsem si v hlavě několik lidí, ke kterým bych se mohla upnout k té myšlence a nějakým způsobem mě to svádí k nějakým starším lidem, kteří toho víc zažili a kteří mi třeba říkali o svém životě a tak. A vlastně nejsou to třeba...Není to kvůli tomu, že by udělali nějaký moudrý rozhodnutí, ale je to jenom tím jakože, jak v nich vidím, že to už hodně zažili. Se mi zdají jako moudří. A pak když se oprostím od té myšlenky toho stáří, což to asi vede k sobě automaticky, tak se mi vybaví člověk, který vlastně na první pohled, nebo ne na první pohled, ale není to nějak inteligentní člověk, jakože školně, nemusí mít úplně dobré známky nebo tak. Zrovna ten člověk, který mě úplně napadá, má dobré známky, ale je to spíš člověk, kterej je moudřej životně. A to mám jako všeobecně, že se mi zdají. Jakože já vůbec nehodnotím lidi na základě inteligence prostě ty školní nebo vědomostí, když to řeknu blbě, ale ohledně životní, jak se uměj jako vlastně chovat, jak uměj jako vlastně žít a tak. Vlastně to možná asi i navazuje zpátky na to, že když mi někdo říkal hodně o svém životě a podobně, někdo starší a tak, tak se mi zdá taky moudrý, kvůli tomu, že vidím, jak uměl v podstatě žít, jaký měl životní rozhodnutí a tak, tak vlastně i u těch mladých na to nahlížím vlastně úplně stejně, že nemusí být úplně inteligentní, vědomostně, moudrý vědomostně, ale jenom jako svými životními rozhodnutími a tím, jak se chová a tak. A je to asi pro mě taková důležitá věc, kvůli tomu to беру jako tu moudrost.

Já: A když teda mluvíš tady třeba o tom člověku, o tom mladším, který tě napadá, tak dokázala bys mi popsat nějaké ty jeho charakteristiky, které ti říkají to, že je moudrý?

Izabela: Je asi cílevědomej, ví, za čím si chce jít, je sebevědomý, ale ví prostě vlastně, kde je, na jakém místě je, nějak jako se nenadhodnocuje, ale ani se jako nějak jako nesnižuje. Je ochotnej, pomáhá ostatním, to si myslím, pro mě je to taková asi hodně důležitá věc, kvůli tomu to asi vážu taky k té moudrosti přeci jenom. Jako ono je to vlastně taky chytrý pomáhat lidem, protože člověku se to pak vyplatí, takže asi nějaká moudrost to jako je. Takže ochota, laskavost, nějaká jakože...nějaká jako bystrost, no

prostě bystrost. Nějak jako aktivní, ale aktivní v tom, co dělá, že toho dělá hodně a tak, že není to vyloženě jako člověk, který prostě sedí a nic nedělá a čeká, co se jako stane, ale snaží si najít asi nějakou vlastní cestu, a tak, a nějakým způsobem se rozvíjí navíc.

Já: A když si mluvila o těch starších lidech, tak tam máš nějakého konkrétního člověka, který tě napadá?

Izabela: Asi, asi jo.

Já: A o tom by si řekla co? Kde je tam ta jeho moudrost, tohohle člověka?

Izabela: Hmm. V tom, co si prožil, v tom, že dokáže poradit. Vlastně nechtěla jsem mluvit o té moudrosti vědomostní, ale ta moudrost vědomostní tam je taky, a přitom vím o tom člověku, že vlastně toho, že neměl možnosti k tomu, jako vystudovat nějakou střední, vysokou a tak. A přitom těch vědomostní má spoustu a furt mě to překvapuje, vzhledem k tomu, že neměl možnosti toho tolik vystudovat. A tak, takže v tom se mi zdá ta moudrost asi.

Já: Říkala si příklad vlastně teda mladého člověka a starého člověka. Máš pocit, že ta moudrost nějak souvisí s věkem nebo úplně jako nemusí?

Izabela: Nemusí, to si myslím, že určitě, že moudrost nemusí souviset s věkem, jenom to slovo moudrost si myslím, že přirozeně nám tak evokuje toho nějakého dědečka a vševěda a tak. Ale za mě určitě nesouvisí, protože vim o lidech, kteří jsou moudrý, i když jsou mladší. Myslím si, že v naší generaci se slovo moudrý, bychom nepoužili pro naši věkovou vrstvu. Kdybych měla popisovat nějakého svého kamaráda, tak slovo moudrý bych nepoužila. Ale když se zamyslím nad tím významem, co pro mě to slovo znamená, tak spoustu lidí v mém okolí bych označila jako moudrý.

Já: A když teda říkáš, že to úplně nevzniká s věkem, tak čím třeba vzniká ta moudrost? Jak se člověk stane moudrým?

Izabela: Mě to asi svádí k nějakým těm životním rozhodnutím. A asi to, že člověk je cílevědomý, snaží se rozvíjet, snaží se být víc. A není jenom prostě na tom jednom místě a nečeká, co se bude dít a tak. A fakt si za něčím jde a ví, kde je a tak. A dokáže ostatním pomoci, poradit a tak. Si myslím, že ta moudrost tím se získává asi nejvíc, nebo k tomuhle mě to teď svádí, když nad tím teď přemýšlím. Na první dobrou, když se to dá tak říct.

Já: Kdyby sis měla vzpomenout na nějaký okamžik, kdy třeba ty sama jsi byla moudrá, kdy jsi udělala nějaký moudrý rozhodnutí, nebo třeba řekla něco moudrého, dokázala by sis vybavit nějaký takový moment?

Izabela: Asi, ano. Jako napadaj mě takový jako věci a váže se to přesně k tomu, co jsem řekla. Nějaké životní rozhodnutí. A přesně nějaké rozhodnutí, které i zpětně vidím, že jsou správný. Takové situace já označuju za to, že jsem to zvolila asi moudře. A jsou to přesně ty rozhodnutí, kdy jsem udělala něco navíc, kdy jsem někomu pomohla, kdy jsem se nějak rozvíjela a v podstatě nějakým způsobem se mi to vrátilo. V podstatě, když investuju nějakou svou vědomost a ono se mi to pak vrátí, tak to беру jako moudrost, že umím pracovat nějak sama se sebou.

Já: Dokážeš si vybavit nějakou konkrétní takovouhle událost?

Izabela: Určitě. Třeba spoustu situací, kdy jsem se zapojila do nějakých projektů, nebo do nějakého pokud se mluvím konkrétně, tak třeba nedávno jsem měla v projektu, ve kterém jsem byla jako rok a hrozně moc si myslím, že mi to pomohlo ohledně i mých emocí a podobně, ale i ohledně toho, co umím, mých schopností, že jsem se toho spoustu naučila a zpětně to беру jako moudry, že jsem do toho šla a že jsem u toho zůstala a nenechala jsem se po pár prvních setkání s tou skupinou lidí a tak jsem se nenechala odradit a zůstala jsem u toho, protože jsem věděla, že to má smysl, ten projekt a že v tom vidím budoucnost. Takže jsem ráda, že jsem u toho zůstala, protože třeba po tom konci jsem se z toho odnesla hrozně moc. Takže to tohle vidím všeobecně, že všechny ty projekty nebo věci, které jsem v podstatě dělala navíc, tak se mi nějakým způsobem vyplatily, a právě naopak věci, který jsou ty nejjednodušší, tak v podstatě nebyly úplně moudrý rozhodnutí, třeba gympl. No, teď to vidím tak no ale...

Já: A proč pro tebe gympl nebyl moudrý rozhodnutí?

Izabela: Já jsem už od nějaký osmý nebo devátý třídě se přikláníla k nějaký tý ekonomii, podnikání, tomuhlec tomu a nebyla jsem si v tom jistá. Hrál v tom spoustu faktorů, proč jsem si v tom nebyla jistá. Říkala jsem si, že jsem už něčím ovlivněná a nevěřila jsem tomu, že u toho vydržím. Ale už tu chvíli jsem moc dobře věděla, že u toho vydržím. Ale nějak jako kvůli těch spoustech životních faktorů, tak jsem si sama sebou nebyla jistá. Byla jsem si sebou jistá, že u toho vydržím, ale nechtěla jsem se to přiznat takhle. Nechtěla jsem se to přiznat, že jsem u toho jistá. Takže jsem šla na gympl s tím, že jsem úplně nejsem jistá a vlastně jsem jistá byla a teď jsem u toho zůstala. Gympl bylo nejjednodušší rozhodnutí kvůli tomu, že rodiče to tak chtěli. Já jsem si říkala, že jo, nejsem si jistá, takže tam půjdu, je to nejjednodušší. Protože co když mě budou čekat nějaké jiné překážky na nějakém tom oboru, a tak a co když si řeknu, že to bylo špatné rozhodnutí. A teď zpětně vidím, že mohla jsem to zkusit a mohlo to být

dobře a mnohem líp a byla bych mnohem šťastnější. Takže teď toho hodně lituju, toho rozhodnutí no.

Já: A co na tom bylo nemoudrého teda na tomhle rozhodnutí?

Izabela: Že jsem se nechala ovlivnit těma vedlejšíma faktorama nebo i lidma jako jsou mů rodiče a podobně. A že jsem si to nedokázala přiznat, že u toho, co mě baví, zůstanu asi...

Já: A co by v této situaci bylo moudré rozhodnutí?

Izabela: No jít tam, kam jsem reálně asi jako tím srdcem jako chtěla, a tam, kde by to možná bylo trochu těžší. Nebo gympl je jako těžký logicky, protože je to hrozně rozšiřující ty základky, ale možná pro mě to bylo zvláštní v tu dobu si představit se učit nějaký nový předměty a tak. A možná v té době jsem si řekla jo, střední odborná je samozřejmě jednodušší než gympl, ale zpětně, když si to reflektuju a jsem mnohem starší, tak si říkám, že možná jsem si to nechtěla přiznat, ale říkala jsem si, že odborná je těžší a že jsem se do toho nechtěla dostat. Zpětně to tak jako teď vidím, to mě napadlo vyloženě dokonce jako teď, nebo asi tak nějak podvědomě to člověk ví celou dobu, ale teď když na tím přemýšlím, tak si říkám, že asi to je tím, že člověk přirozeně vidí, že gympl je těžký, ale vzhledem k tomu, že já jsem byla zvyklá na tu základku, kde jsou všechny předměty, které znám, a na gymplu to bude to samé, tak podvědomě jsem cítila, že ta odborná bude vlastně nějakým způsobem těžší pro mě, tak jsem to nechtěla vlastně zkoušet. Což teď zpětně to neberu tak dobře, protože dělat něco jiného, nového, dalšího navíc, tak je vždycky lepší a věděla jsem, že to je na té základce, a vím to doteď, protože jsem si to spoustu krát potvrdila.

Já: Jak to poznáš na druhém člověku, když je moudrý?

Izabela: No určitě při nějaký jako práci, nebo když s člověkem nějak mám jako pracovat nebo něco dělat s tím člověkem, protože jako jasně při konverzaci tím, jak poslouchám, co dělá, nebo co se mu v životě stalo, čím si prošel, nějaký životní rozhodnutí, který jsem už řekla tisíckrát teď, tak jasně, tím to člověk jako pozná, taky nějakým způsobem, ale myslím si, že nejlíp skrz nějakou práci společnou. Když člověk vidí, jak ten druhý se chová, jak se staví k nějakým rozhodováním, či vůbec nějak týmový práce, nebo k nějaký organizaci, systematizaci, k nějakým prioritám v té práci, nebo ve všem v životě, tak v té práci člověk nejlíp pozná, jestli ten člověk je moudrý, inteligentní nebo vlastně ne.

Já: A jak v té práci funguje ten moudrý člověk?

Izabela: No... Určitě nějakým způsobem systematicky, dokáže si nějak rozvrhnout čas, dokáže se s někým jiným domluvit, a není v té práci vlastně jako bordel, dokáže si nějak jako nastavit priority, právě být cílevědomý, vědět čeho dosáhnout a tak, a nerozhodovat se na základě nějakých náhodných pocitů, a podobně, a mít v tom nějaký fakt jako systém a tak. Tím se ta práce asi splní nejlíp.

Já: Co by pro tebe bylo opakem moudrosti?

Izabela: Nějaká jako logicky hloupost, to se nabízí, ale jako asi lenost, asi lenost no, nebo nějaká zakrnělost, jak říkám, nedělat nic a nesnažit se o nic víc, a tak. Bejt jenom v tom, v čem je člověk zajatej, a nesnažit se nějak jako rozvíjet, nesnažit se naučit jako něco navíc a všechno brát jako zbytečný, jakože když to nemusím, tak proč bych to měla dělat a tak. To si myslím, že je za mě ten opak té moudrosti asi z mého úhlu pohledu nebo teď to, co mě napadá.

Já: Myslíš, že moudrost souvisí nějak jako s inteligencí?

Izabela: Jako tou vědomostí?

Já: Ehmm (souhlasné)

Izabela: No tak v nějakém ohledu asi určitě ano. Když toho člověk zná hodně, ví hodně, tak může být i moudřejší, a bude moct se líp jako chovat, rozhodovat a podobně, takže bude určitě nějakým způsobem moudřejší, ale myslím si, že to není jako na sobě vyloženě přímo úměrně závislé.

Já: Kdybys to měla tak nějak shrnout a říct teda nějakou svoji definici moudrosti, kdybys to někomu vysvětlovala, tak jak bys mu to řekla?

Izabela: Moudrý člověk je ten, který... Moudrý člověk je ten, který se asi v životě umí rozhodovat, umí se nějak rozvíjet, umí se sebou pracovat a taky umí pomáhat lidem v okolí a taky dobře poradit, asi tak jednoduše, možná složitě, těžko říct, tak bych to asi řekla.

Já: Tak super, moc děkuju.

Klára

Já: V úvodu bych se tě chtěla zeptat, jestli by sis dokázala vybavit nějakou osobu, o které bys řekla, že je moudrá?

Klára: No, tak jako moudrou osobu bych brala svoji babičku, protože prostě jako... je moudrá, nebo jako můžu se jí na cokoliv zeptat a skoro na cokoliv mi je schopná odpovědět a je skoro cokoliv schopná nějak řešit takže...

Já: A v čem je třeba ještě ta její moudrost? Jak to vnímáš?

Klára: Noo...asi jako, ona...ona nechodila na vysokou, takže to není úplně jako, že by byla moudrá, jako vystudovaná, ale ona měla první dítě asi v devatenácti, takže vlastně na všechno si musela přijít sama a musela si všechno vyřešit a myslím si, že jakoby v tom je ta její moudrost, protože vlastně všechno, co zná, tak si na to musela přijít sama bez pomoci nějaký školy nebo tak, takže...

Já: Jasně, a ty říkáš, že teda vlastně neměla nějakou tu školu, tak myslíš, že tu školu kdybysme spojili s nějakým vzděláním, takže třeba to vzdělání má nějaký vliv na tu moudrost?

Klára: No, já upřímně jako moudrost беру hlavně jako to, že vlastně člověk může mít vystudovaných klidně deset škol, ale když se s ním bavíte, tak poznáte, jestli jako je hloupej anebo moudrej. A vidím to často i třeba u svejch kamarádů, kdy třeba studujou medicínu, jsou jako chytrí, ale když se s nima bavíte, tak vlastně jako zjistíte, že jsou jako hloupí.

Já: Jasně.

Klára: Takže vlastně jako, tak jako z pohledu i toho člověka, jestli je schopnej se bavit o normálních věcech, a tak jako celkově prostě to cejtím z toho hlasu, když se s někým bavím, jestli je moudrej, anebo hloupej.

Já: A co v tom vnímáš, v tom hlasu, z čeho to poznáš?

Klára: No tak jako celkově podle toho tonu hlasu, a podle toho, jak se ten člověk jako vyjadřuje, tak mi to přijde takový, že prostě potom vycítím z toho člověka podle toho, jak se vyjadřuje, jestli se třeba nějak jako blbě chichotá, nebo tak, tak jestli bych se s ním chtěla bavit o nějakých hloubějších věcech, a nebo jestli ten člověk vlastně ani není schopnej se bavit o hloubějších věcech, tak jestli jako na to má všechno logickéj význam, ale vlastně nad tím pořádně nepřemýšlí on sám, ale jenom říká to, co se naučil.

Já: Takže vnímáš nějakou jako rozdíl mezi chytrostí a moudrostí?

Klára: Jo.

Já: A co tam je pro tebe teda ten rozdíl?

Klára: No právě to jako, že...Myslím si, že když je někdo chytrej, tak je schopnej vystudovat ty školy, může to být třeba lékař. Právě jako mi přijde, že moudrej je, nebo to poznám, když se s ním teda bavím. Upřímně nevím, jak to úplně popsat, jak to poznám, ale je to takový, že to vnitřně vycejtím, že ten člověk je moudrej. Že prostě, když ho slyším, tak vím, jestli je moudrej, anebo hloupej.

Já: Jasně. A co má teda ten moudrej člověk třeba na víc oproti tomu chytrému?

- Klára:** Takový jako...dokáže se víc vcítit do té situace, když se s ním o něčem bavím. A právě se jako nad tím dokáže zamyslet sám víc, že prostě mluví z vlastní zkušenosti nebo z vlastní hlavy. A neříká jenom jako nepapouškuje to, co se naučil.
- Já:** Jasně. A dokázala by sis vybavit třeba nějakou jako známou osobnost, která by podle tebe byla moudrá? Ať třeba z historie nebo ze současnosti.
- Klára:** No, já mám třeba jako vzor. Jednoho doktora, jmenuje se XY. Je to gynekolog, a ten mi přijde jako moudrá osoba.
- Já:** A v čem ti přijde moudrá?
- Klára:** No, celkově, když ho jako slyším vystupovat a prostě když vidím, co vymyslel, tak mi přijde, že ten člověk je takovej jako lidskej, že se nepovyšuje, ale zároveň prostě jako je vidět, že je moudřej, že má hroznej rozhled. A věřím v to, že kdybych se s ním bavila osobně, tak mi přijde jako jeden z nejmoudřejších lidí.
- Já:** A v čem si myslíš, že by na tebe tak působil jako jeden z nejmoudřejších lidí, kdybyste se potkali osobně?
- Klára:** No...Nad tím musím popřemýšlet. Ale jakoby... Takhle, on...Asi ho znát nebudete, ale on je známej tím, že vymyslel takovou techniku při těhotenství dvojčat.
- Já:** Aha.
- Klára:** A jako je to hroznej pokrok v medicíně. Ale nevim, upřímně mi přijde jakože... Že on pochází z hrozně chudejch poměrů. Ale vymyslel něco takovýho, dokázal se vypracovat. Takže prostě jako má toho spoustu v hlavě, když dokázal něco takovýho vymyslet. Takže kvůli tomu si myslím, že by na mě jako působil moudře.
- Já:** Jasně. A dokážeš si vybavit třeba ty nějaký okamžik ve svém životě, kdy bys o sobě řekla, že si byla moudrá, že ses třeba nějak moudře zachovala nebo nějak rozhodla?
- Klára:** Asi když jsem jako udělala nějaké dobrý rozhodnutí, z kterýho jsem měla radost. A bylo to jakože... to bylo těžký rozhodnutí, ale ve výsledku jsem se jako rozhodla dobře, tak to bylo jako, že jsem se asi jako zachovala moudře.
- Já:** A dokážeš si vybavit nějaký takovýhle rozhodnutí třeba?
- Klára:** No, to asi nevim.
- Já:** Nic konkrétního tě nenapadne?
- Klára:** No, možná, jako zní to trošku asi blbě, ale chodila jsem rok a půl s jedním klukem, který mě jako hrozně tyranizoval, byl hroznej tyran na mě. A hrozně mě psychicky vydíral a myslím si, že jsem se jako zachovala hrozně dobře, když jsem se s ním jako po tom roce a půl jako dokázala rozejít konečně.
- Já:** Co na tom bylo moudrýho podle tebe?

Klára: No, že vlastně já jsem do té doby neviděla, jak se ke mně chová. A jak mi to strašně moc ubližuje. Pořád jsem si říkala, že to bude dobrý. A vlastně potom jsem jako prozřela úplně a udělala jsem to a zjistila jsem, že to bylo prostě fakt jako jedno z nejmoudřejších rozhodnutí, protože jsem se strašně v tom životě od něj ulevila. A vlastně jsem si tak jako otevřela cestu do svého života, protože před tím jsem se cítila jako v kleci, jak kdybych nemohla nic se svým životem dělat.

Já: A dokážeš si vybavit naopak třeba nějaký moment, kdybys o sobě řekla, že jsi byla fakt jako nemoudrá?

Klára: Asi když jsem se někde moc opila.

Já: A co na tom bylo nemoudrého?

Klára: Noo...že jsem měla znát svoji hranici. A potom jsem se vlastně před všema ztrapnila. Byla jsem před všema za blbce. A vlastně se to jako nelíbilo ani mojim rodičům, takže jako...že jsem prostě měla znát nějakou tu svoji úctu. Že prostě jako jsem odhodila všechny svoje hranice, a tak jako jsem si tím zrušila svoji úctu k sobě.

Já: Jak to poznáš, že je nějaký člověk moudřej, když ho potkáš?

Klára: No... Vlastně jako já to poznám jenom tím rozhovorem. Když někoho vidím, tak já nerada lidi soudím podle toho, jak vypadaj, protože nikdy člověk vědět nemůže. A jako soudím podle toho rozhovoru.

Já: A co v tom rozhovoru musí bejt, aby sis teda řekla, jo ten je moudřej?

Klára: No jako jak jsem říkala, tak jako na tom hlase to poznám prostě. A na tom jeho vyjadřování, že prostě stačí mi se s tím člověkem povídat pět minut a řeknu, jestli je moudřej nebo ne. Podle mého názoru.

Já: A myslíš, že třeba i mladej člověk může bejt moudřej? Nebo je to něco...

Klára: Určitě. Jako myslím si, že i třeba patnáctiletý dítě může být moudrý. Záleží na člověku. Jako upřímně si myslím, že někdy třeba nějaký šestnáctiletý kluk to může mít v hlavě víc srovnáno a může bejt moudřejší než nějaký čtyřicetiletý chlap, kterej se vlastně chová jako dítě.

Já: A jak se to tak stane, že vlastně ten patnáctiletý by měl třeba víc moudrosti než ten starší?

Klára: Já si myslím, že s tím se člověk narodí. Prostě, že to záleží už na té vrozený povaze toho člověka, jestli moudřej bude, anebo bude hloupej.

Já: Takže myslíš, že to je něco vrozeného ta moudrost?

Klára: Jo.

Já: Kdybys vlastně to měla nějak jako shrnout, co by byla nějaká tvoje definice moudrosti? Kdybys to někomu vysvětlovala, tak jak bys to řekla?

Klára: Pro mě by asi moudřej člověk byl takovej člověk, kterej by měl takovej obecněj rozhled, a právě jak jsem říkala, zároveň by se dokázal tak jako sám do věcí vcítit a dát vlastní jako názor.

Já: Je to pro tebe třeba těžké přemýšlet nad tím, co to je moudrost?

Klára: Když to mám říct slovama, tak jo. Já prostě moudrost cejtím, něco jako co vycejtím zevnitř, ale ten pocit nedokážu vysvětlit.

Já: Jasně, takže je to pro tebe nějaký pocit spíš, co vnímáš.

Klára: Jo. Ale jako abych to řekla slovně, co to je moudrost, tak to je pro mě hodně těžký to vyjádřit nějak.

Já: A dokázala bys třeba ten pocit nějak jakoby popsat, co třeba, jaký pocit s tím máš spojený, co se v tobě třeba teda děje?

Klára: No, jako upřímně nevím jako jestli bych to dokázala popsat, protože to je takovej jako specifickěj pocit, kterej jako vyloženě cejtím jenom při tom, když mluvím s tím moudrým člověkem. Že to je takový, jako... Nevím.

Já: Jasně.

Klára: Jako třeba, když se bavím s jednou mojí kamarádkou, já jí mám ráda, ale přijde mi taková jako hloupá. A jako když se s ní bavím, tak právě ona se tak jako strašně zvláštěně hyhňá a jako jak jsem říkala, tak ona tak jako prostě papouškuje to, co se naučí, nebo to, co jí řeknou doma a nemá na to vlastní jako názor. A je to takový, že celkově, jak na mě tak vyznačuje, to co na mě vyznačuje, tak to já cejtím vevnitř.

Já: Jasně. A dokázala bys o někom jiném ze svých vrstevníků říct, že je moudřej?

Klára: Jo.

Já: A dokázala bys mi třeba popsat toho člověka? V čem by byla ta jeho moudrost?

Klára: No... Vlastně mám jednoho kamaráda a on jako je teda i chytrý jako rozumově, ale...přijde mi jako moudřej, že mi vždycky dokázal poradit. A poradit mi jako správně, že když mi třeba nebylo příjemně, nebo se mi něco stalo, tak neřek jako ostatní, že řeknou, jako bude to dobrý. Ale jako...řekl mi na rovinu, jak to je, a jaký to bude. A on mi třeba zrovna přijde jako jeden z nejmoudřejších lidí, protože opravdu je takovej jako, že má svůj specifickěj pohled na všechno a že řekne to, co si myslí, ne to, co chtějí všichni jako slyšet.

Já: A jakej na tebe teda dělá dojem? Jaký z něj máš pocit? Když si mluvila o těch pocitech.

Klára: No... Mám z něj úplně skvělej pocit, strašně ráda s ním trávím čas, protože mi to přijde jako kvalitně strávenej čas. Že jako tím časem neplýtvám. Že prostě jako se obklopuju správným člověkem, kterej není hloupej a nepřenáší tak jako tu hloupost na mě. Že vlastně jakoby když jsem s ním, si taky připadám moudřejší.

Já: Myslíš, že tě teda nějaký moudrý člověk může vést k vlastní moudrosti?

Klára: Z části ano, ale pořád si myslím, že i když bude hloupej člověk s moudrým člověkem, tak ten moudrej člověk ho bude z části vést k jeho moudrosti, ale ten hloupej člověk prostě už se jako nezmění.

Já: A jak třeba moudrej člověk může vést ty druhý k moudrosti?

Klára: Ono taky podle mě záleží na tom, jaký jsou ty ostatní. Jestli se jako...jsou ochotný nějak změnit, nebo prostě jestli jsou tvrdohlaví a přes všechno si stojej za tím svým, tak si myslím, že když ten člověk je jako povolnější a chce, nebo je ochotnej jako k nějaký změně, tak potom prostě stačí tomu moudrému člověku, aby se jako spolu jenom bavili, nebo jako spolu trávili ten čas, prostě aby si byli nějaký bližší, a ten moudrej člověk tomu hloupějšímu člověkovu jako předává tu svoji moudrost.

Já: Super, tak jo. Děkuji, to je všechno, co jsem potřebovala.

Otakar

Já: Tak já bych se tě jako první chtěla zeptat, jestli by sis dokázal vybavit nějakou osobu, která je podle tebe moudrá.

Otakar: Já si myslím, že třeba můj táta je velmi moudrej. Nebo celkově se snažim jako obklopovat lidmi, o kterých si myslím, že jsou moudrý. Takže tak, no, asi když budu říkat jména, tak ti to nic neřekne, ale myslím si, že jeden z mnoha je třeba můj táta.

Já: A v čem je zrovna moudrej ten tvůj táta?

Otakar: Já si myslím, že má jako životní zkušenost, nějaké životní zkušenosti, nějakou praxi, že toho hodně zažil, hodně ví, a tím pádem to dokáže nějak tyhle zkušenosti si vybavit a to, co se naučil v životě implementovat do těch dalších situací, co přijdou.

Já: A co to znamená třeba ve vztahu k tobě? Jak ty to vnímáš, že on je moudrej?

Otakar: Když se dostanu do situace, do který jsem se třeba nedostal předtím, tak jsem přesvědčen o tom, že když za ním dojdu a zeptám se ho, co by udělal on nebo takhle, tak on v té situaci byl a je schopnej mě nějakým způsobem poradit a většinou teda dobře.

Já: A když si říkal o nějakých jménech, které by mi jako nic neřekly, tak vybral by sis třeba někoho konkrétního z nich a řekl mi, v čem je ta jeho moudrost?

Otakar: Vybral bych si ho, jako jestli mám říct jméno?

Já: Nepotřebuju jméno, ale třeba kdo to je, jestli to je nějaká kamarádka nebo kdo to je?

Otakar: Kamarád, ale nebo jako už kamarád, do předpár dnů to byl známej, ale trávil jsem s ním hodně času. A já ho znám od jedenácti let, podle mě, přes sport jsme se seznámili, a jemu je teď podle mě dvacet osm, si myslím, nebo takhle jako ke třiceti. A no já si myslím, že je moudřej, nebo myslím si, že si myslím to, že je moudřej kvůli tomu samýmu, proč je můj táta moudřej, protože toho taky jako něco zažil a je schopnej se ohlídnout zpátky na to, co už bylo, a nějak se z toho nějakým způsobem poučit.

Já: A kdybys měl říct třeba nějakou známou osobnost, která je podle tebe moudrá, klidně i z minulosti nebo ze současnosti?

Otakar: Ty kráso, já se v tom moc neorientuju teda ale...

Já: A tak to může být kdokoliv prostě klidně i nějakej interpret, koho posloucháš, jako je to úplně jedno.

Otakar: Takhle, já moc jako nežiju na sociálních sítích, takže já mám fakt problém s tímhletem.

Já: A tak kdokoliv může to bejt, jako sportovec, nějaká historická osoba. Je to úplně jedno.

Otakar: Fakt se snažím něco vymyslet, ale...

Já: V pohodě máš času, kolik chceš.

Otakar: Kdo je moudřej no... Myslím si třeba, že ze sportu znám pár lidí, ale zase nevím, jestli ti jako řeknou něco jména.

Já: To je jedno.

Otakar: Tak třeba...To je problém. Známý... Nevím, to není asi úplně známa osoba, je to David Yellidell, a nevím, zase neznaj ho všichni.

Já: To je úplně jedno.

Otakar: No a je to člověk z Německa, se kterým jsem jako pracoval nějakěj, nevím, asi půl roku nebo takhle, tak ten si myslím, dává mi taky takovej...takovou podobnou energii z něj cejtím jako z lidí, o kterých si myslím, že jsou nějakým způsobem moudří nebo jako chytrý.

Já: A jakou energii z něj teda cejtíš?

Otakar: Takovej klid. Jako já se snažím taky nějak tak chovat, aby ze mě byl jako cejtit klid takovej...rozvážnost jako, a tak no.

Já: Fajn. A dokázal by sis vybavit nějakěj moment, kdybys řekl sám o sobě, že jsi třeba byl v něčem moudřej, že si třeba se nějak rozhodl nebo něco udělal moudrýho?

Otakar: Já se snažím bejt moudřej jako celej život, takže málo kdy udělám jako rozhodnutí, který je zaměřený jenom na to, co chci zrovna nebo jak se cejtim, ale vždycky se na to snažím, na jakoukoliv věc, kterou dělám, tak se snažím podívat z nějakýho dlouhodobýho hlediska, jestli to pro mě bude něco, jestli to pro mě něco udělá nebo... jak mi to pomůže nebo naopak uškodí do budoucna a takhle no. Takže si myslím, že... nevím, jestli se to dá nazvat jako moudrým chováním, podle mě jo, ale myslím si, že se chovám moudře jako většinu času. No, asi tak no.

Já: Jo, fajn. A tak teda na druhou stranu, dokázal by sis vybavit nějakkej moment, kdy ses zachoval fakt jako nemoudře?

Otakar: Jo, určitě. Ale právě jakoby v tomhleto se snažím nějak zlepšit, že když vím, že jsem se zachoval třeba nemoudře nebo nedobře, nechytře, tak se z toho chci poučit. A to právě dělá podle mě jakoby tu celkovou moudrost, a to samotné o sobě tohleto, že se na to ohlídnu a poučím se z toho je podle mě právě jakoby ta moudrost je jako další moudrý rozhodnutí. Ale dokážu si vybavit třeba, nevím, že jsem byl zlej na někoho nebo takhle, že jsem byl naštvanej, podle mě třeba před dvouma rokama, když mi mohlo bejt tak 15, 16, tak jsem přijel domů, byl jsem jako naštvanej ze školy nebo takhle nebo ze sportu. A teď se se mnou nikdo, taky doma nebyla taková nálada, tak jsem tam všechny jako poslal někam, že jo. No a od té doby jsem to neudělal.

Já: A v čem to bylo nemoudrý tohle chování?

Otakar: Protože mi to nějakým způsobem nepomohlo a cejtil jsem se potom ještě hůř v podstatě než předtím. No a podle mě, podle mě to není dobře z tohohle důvodu no. Protože třeba ulevím sobě na chvíli, ale jakoby zhorším náladu dvoum nebo třem dalším lidem v mém okolí. Takže já jakoby radši budu třeba trpět sám, budu mít špatnou náladu sám, ale chovat se k ostatním lidem dobře než naopak.

Já: Jasně. A co by pro tebe bylo opakem moudrosti?

Otakar: Pro mě by to bylo to, co jsem teď popsal. Takže jako nerozvážný chování, chování, který je založený jenom na tom jako, jak se cejtim, a co se mi zrovna v danej moment chce dělat a nechce dělat. Takže třeba mě se nechce každý den, nechce se mi každý den sportovat a přesto chodím, protože se nějak podívám na ten větší obrázek a řeknu si, že vlastně to pro mě bude mít jednou nějaký výsledek a kdybych reagoval a jednal jenom podle toho, co se mi chce a nechce, tak ten výsledek nepředělám. Tak to si myslím, že by bylo nemoudrý.

Já: Jak bys to na druhém člověku poznal, že je moudrý?

Otakar: Hlavně si myslím, když ten člověk, nemyslím... Když ten člověk s nějakým už věkem, myslím třeba 20 a víc, nebo možná i já, nejsem teď, nevím, tak si myslím, že to jde poznat za první podle výsledků, že ten člověk jako něco v životě dokázal nebo něco jako má za sebou a tak. A za druhý podle celkové té energie. Já se jako takový snažím být, ale podle mě jde hodně jednoduše rozlišit člověk, který si jenom hraje na to, že někdo je a jde hrozně jednoduše rozlišit člověk, který fakt jako něco umí nebo něco je, něco dokázal a takhle. Přesně nedokážu to asi úplně popsat tu energii, ale podle mě, nebo já to jako cejtím.

Já: Vnímáš nějaký rozdíl mezi tím, že seš moudřej a že seš chytrěj?

Otakar: Velkej, podle mě. Podle mě moudrost, nebo takhle naopak, chytrost přijde z toho, co vím. A moudrost přijde z toho, co jsem nevěděl a poučím se z toho a už to vím. Takže třeba takovej rozdíl, já si myslím, mezi školou a potom jako životem, je, že ve škole se hodně učíme být chytrý, ale vůbec se neučíme být moudrý. Nebo málo, podle mě. A to tohle je ještě docela dobrá škola. Ale ve škole se učíme něco naučit a potom dostaneme test. A pak to můžeme zapomenout, to je jedno. A v životě dostaneme test, ten jakože buď to se povede, nebo ne, pak se na to ohlídneme a z toho se učíme. Já si myslím, že to tak je no.

Já: Co by se ve škole mělo dělat, aby nás vedla k moudrosti?

Otakar: To já nevím, já jsem na tohle to hodně... Já bych úplně ten systém změnil celý. Já nevím teda jak, ale podle mě ten systém celý, i co je jako tady nastavený, že sedíme ve třídách prostě 8 hodin denně, nebo nepočítám to, tak je celkově špatný, no. Prostě nevím. Pak je jako další věc, že podle mě třeba, no. Spoustu z těch učitelů, já jakoby od nich se ani nechci učit nebo takhle, protože já bych se chtěl učit od lidí, kterými jako já bych chtěl někdy být. A to taky souvisí s tím, že škola podle mě dává hodně informací, ale ty informace málokdy v životě jako opravdu použijeme. Jakože...nevím, na gymplu je třeba dobrý, že jsem se naučil se jako učit a že podle mě se mi, nevím, jestli to jde vůbec, podle mě ne, ale to tak jako říkám, že se mi jakoby zvedlo IQ, nebo takhle, že prostě se, jsem schopnej jednodušejc učit a jako líp přemýšlím, na takový to kritický to, ale to je prostě 5% z toho, jakoby, co se tady na tom učí a ještě těch zbytejch, 95 nebo 90% jsou jako informace, který já se naučím na test a hned potom zapomenou. Tohleto bych nějak změnil, změnil bych úplně, úplně celý tohle, aby se to nějak podobalo víc tomu, jak to vypadá potom doopravdy. Zaved bych třeba nějaký předmět, který učí, jak budovat třeba firmu nebo něco takového, nebo jak v podstatě pracovat s lidma, protože tady jsou takový lidi, já nechci jako

jmenovat, kterým to hrozně jde ve škole, jsou hrozně chytrý, vědí úplně všechno, jeden chodí se mnou do třídy, ale potom, když jakoby jsou postaveni do nějakých problémů nebo tak jako v životě, tak je to fakt problém, protože najednou se musej dohadovat s lidma, musí nějak vyjednávat, a to jim prostě nejde. Takže tohleto bych chtěl, já jsem se to jako naštěstí snad naučil sám, nebo učím se to sám, ale podle mě takovýhle nějaký předmět, zase je to asi nejbliž paradoxně, ale pořád to není podle mě úplně ono. Takže nějaký takovýhle předmět bych tam chtěl mít. Další věc je taková sezení v lavicích, prostě ve škole, mi přijde takový hloupý, já neříkám, že potřebuju celej den běhat nebo takhle, ale... Je to takový... hrozně mi přijde, že se to dává... že to je všechno to samý, protože v životě taky jakoby co dělám a co se naučím, tak se to učím různě, těžký to pro mě takhle říct, nějak hledám, jak to to, jak to vysvětlit. Třeba já si myslím, že jde taky o psychický zdraví, třeba si myslím, že je důležitý, a to se o tom tady vůbec neučíme, že jo. Jako třeba fitness nebo něco takovýho, je podle mě docela důležitá věc, a ne jako počítat si kalorie a vědět tyhle všechny složité reakce, co probíhají v těle, ale úplně základní věc, jako v patnácti letech, když jsou rozhozený hormony nebo něco takového, nebo se něco děje s tím, tak abych já prostě věděl, co mám udělat, abych se cejtil líp. S tím souvisí podle mě... nevim, jestli je to můj jenom názor, ale já říkám, že psychické zdraví závisí na tom mentálním, teda ne, pardon, že psychické zdraví závisí na tom fyzickém zdraví. Takže já proto, abych se cejtil dobře, se snažím bejt jakoby fyzicky na tom dobře. A taky si myslím, že dvě hodiny tělocviku tejdne jsou jako tristně málo... No, teď v pátek budu chybět na tělocviku, už budu mít jen jednu hodinu tejdne. A ještě ty hodiny tělocviku jsou takový, jako...

Já: Myslíš si, že moudrý člověk může být mladý? Nebo že to přichází s věkem?

Otakar: Hm... Myslím si, že jo. Samozřejmě podle mě čím starší, tak tím je větší pravděpodobnost toho, že bude moudřej, protože toho víc zažil. Ale nechci třeba o sobě říkat, že jsem moudřej, ale... Takhle mladej člověk může zažít úplně to... Já v 18 letech můžu zažít úplně to samý, nebo možná víc, než člověk ve 30 letech. Je to jenom jakoby o tom, o tom, co já s tím časem, jako co mám přes den a takhle, tak co s tím dělám, že jo? Jakože když budu se porovnávat s člověkem, kterému je 30 a jde do práce, přijde z práce, jde spát, anebo něco, bude doma prostě, bude odpočívat, tak nikdy nebude mít tolik zážitků a tolik jakoby situací, ze kterých může nabrat zkušenosti, jako já, když já každej den přijdu ze školy a někam jedu, nevim, do XY, do YX, něco tam dělám a takhle, a z toho jsou prostě zkušenosti, nebo něco řeším a

tak, no. Takže si myslím, že to není nutně spojený s věkem, ale je tam větší pravděpodobnost, že průměrnej, průměrně 30letý člověk bude na tom líp, bude moudřejší v podstatě, než průměrnej 18letej.

Já: Ehm. Kdybys to měl shrnout, co by byla taková tvá definice moudrosti, kdybys to měl někomu vysvětloval?

Otakar: Hm. Asi souhrn nějakých zkušeností a praktických znalostí, hlavně asi praktických znalostí, který člověk je schopnej používat na denní bázi tak, aby... tak aby si život co nejvíc ulehčil a tak, aby mu to v životě co nejvíc šlo.

Já: Ehm.

Otakar: Asi takhle, no, jednoduše.

Já: Super, tak to je všechno, co jsem od tebe potřebovala.

Otakar: Děkuju moc.

Já: Já ti moc děkuju.

Václav

Já: Tak já bych se tě nejdřív chtěla zeptat, jestli by sis dokázal vybavit nějakého člověka, který je podle tebe moudrý?

Václav: Někdo, kdo je podle mě moudřej? Mnoho lidí se mnou nebude souhlasit, ale když někdo řekne moudřej, mě hodně napadne pan XY.

Já: Aha, to je nějaký váš učitel tady, že jo?

Václav: Ehm... On je to starší učitel a on chodil do YX a má takovej jako svůj vlastní přístup k věcem. Myslím si, že jeho metody učící jsou hodně střízlivé právě v tom, že on to dělá jako unikátně, že učí nějakými zajímavými způsoby a myslím si, že ta jeho moudrost spočívá v tom, že on se snaží jakože těm studentům přiblížit tu látku skrze zábavné aktivity.

Já: A jak bys ještě víc třeba popsal tu jeho moudrost?

Václav: Tak ta jeho moudrost, jednoduše se mi líbí, jak to dělá, snaží se nám přiblížit tu látku tím, že se často chová jak magor, ale jako je vidět, že ze vtipu, ale taky dokáže často mluvit úplně normálně, jako každý jiný učitel, že prostě vykládal látku před prezentací. Myslím si, že součástí moudrosti je taky jako vědět, kdy používat i jaký styl vypravování, proto aby někdo někoho naučil.

Já: Super. A dokázal bys sis vybavit nějakýho moudrýho člověka, který je nějakým způsobem třeba známý, populární? Může to být i klidně někdo jako z historie, z minulosti nebo ze současnosti?

Václav: Tak moudrých lidí v minulosti je docela mnoho. Například Albert Einstein. To je asi bych řekl nejmoudřejší člověk.

Já: A v čem vidíš tu jeho moudrost?

Václav: On dokázal přemýšlet nad komplexními matematickými koncepty, a tak dále, a dokázal vymyslet řešení...jako dokázal se podívat na svět jinak a pochopit, jak funguje, například jeho teorie relativity. Tak v tom asi taky spočívá hodně moudrost. Vědět, jak interpretovat data.

Já: A když třeba zrovna mluvíš o tom Einsteinovi, tak on byl asi jakoby hodně chytrej a inteligentní a vnímáš třeba nějaký rozdíl mezi tou chytrostí a moudrostí?

Václav: Já vnímám velký rozdíl mezi chytrostí a moudrostí. Myslím si, že chytrost, inteligence je vrozená, a že moudrost je získaná po zkušenostech. Zároveň taky, ale ještě tu chytrost. Mně se zdá, že hodně lidí, když řekne ty jsi chytrý a tak dále, že to rozlišuje špatně, protože já si myslím, že jako by se to mělo rozlišovat víc, jestli je člověk chytrej a jestli má znalosti taky. Protože mnohokrát, když někdo ví jako co se stalo v roce 1148 v dějepise, tak mu řeknou, že je chytrej, a to si myslím, že nemá nic společného s inteligencí, že to je spíš, že ví prostě...je znalostivej.

Já: V čem je teda rozdíl ta moudrost, chytrost?

Václav: Já si myslím, že chytrost je naše přirozená náklonost, jak dobře bychom zvládli...jak dobře zvládneme řešit komplexní potíže. Vlastně logické myšlení, když nad tím přemýšlím. A moudrost, tak ta nám vychází z našich zkušeností a vlastně moudrost je sada ponaučení, které jsme si převzali v průběhu života, která nám pomáhají rozhodovat se tak, jak se rozhodujeme.

Já: A jak se to teda stane, že se člověk stane jako moudrým?

Václav: To se může stát mnoha způsoby. Může to bejt třeba něco traumatického se může stát tomu člověku a řekne si, že to už nikdy nebude opakovat tu chybu.

Já: Někdo ťukal? Ne, asi nic.

Václav: Nevím. Co jsem to říkal?

Já: Ta moudrost, jak se to stane, říkal jsi, že něco traumatického se může stát tomu člověku.

Václav: Jo, jo, jo. Může se stát něco traumatického člověku a ten si řekne, že už to nebude nikdy opakovat tu chybu. Nebo to může bejt prostě z toho, že třeba člověk už dělá stejnej pracovní postup tolik let, že se naučí přesně perfektní způsob, jak to udělat bez chyby.

Já: A je to pro tebe moudrost, když se člověk naučí něco jako perfektně dělat bez chyby?

Václav: No, to je těžká otázka. Protože teď jsem si uvědomil, že teď trochu sám sobě jako odporuju, když já jsem řekl před tím, že když někdo něco umí, tak je to znalostivý a že moudrost je podle zkušeností, tak to si trochu odporuju teďka. Takže asi spíš ne.

Já: Dobře. A jak teda jinak se člověk stane moudřej, když se mu třeba nestane nějaká traumatická záležitost, tak jak teda jinak se k tomu dobere?

Václav: No, tak člověk může být moudrý například skrz jiné zkušenosti v životě. Pokud člověk jako hodně řeší krizové situace, tak když nějaká přijde, tak by měl být moudrý, co dělat.

Já: A říkáš vlastně, že ta moudrost vzniká s nějakýma zkušenostma, takže znamená to pro tebe, že až třeba s nějakým věkem se člověk stává moudrý? Nebo už mladý člověk může být moudrý?

Václav: No, to hodně záleží. Většinou ti starší lidé jsou moudřejší, jako všeobecně moudřejší, mají větší rozhled o světě, žili mnohem díl než my. Prožili mnoho různých období, takže viděli, jak se věci mění, ale i mladý člověk může být podle mě moudrý. Ale většina jakože podle mě není úplně moudrá. Myslím si, že na to potřebuje nějakou speciální okolnost...potřebuje být pod speciálními okolnostmi, aby se stál moudrým v mladym věku.

Já: Aha, a co by třeba mohly být ty speciální okolnosti?

Václav: No, třeba ty traumatické zážitky mě napadá právě. Když člověk jako má traumatické zážitky, tak většinou jako pak je moudřejší. Častokrát jsou jako tyhle děti, který mají třeba špatnou rodinu musejí vyspět dřív, tak to by mohlo vést k tomu, že budou dříveji moudřejší.

Já: Jak se z tý traumatické události stane ta moudrost?

Václav: No, tak může to jako přijít v podobě poučení, že jako ví ten člověk, co dělat, a co pak už nedělat, aby k tomu nedošlo znovu, nebo mě napadá, že když někdo mohl vyrůst s rodiči, který třeba toho člověka týrali, tak si řekne, jakože tohle bych svému dítěti neměl dělat. A že se jako z těch jejich chyb ponaučí, aby je nedělal on, ten člověk.

Já: Dokázal by sis vybavit ty nějaký moment ve svém životě, kdy bys o sobě řekl, že jsi byl moudřej? Když jsi udělal třeba nějaký moudrý rozhodnutí nebo nějaký čin?

Václav: Upřímně ne moc. Napadá mě tak maximálně jedno rozhodnutí, kdy byla mezi třídama našima...my máme tři třídy v ročníku. Tak byl takovej spor. A to byl spor o tom, že oni chtěli zrušit jednu část, že jedna část těch tříd chtěla zrušit velkou část výuky jednoho předmětu, jakože chtěli udělat petici a dát to učitelí. A mnoho lidí s tím souhlasilo, ale řekl bych, že jsem byl moudřej, když já jsem se postavil proti tomu.

Protože mi to přišlo, že vlastně oni chtěli zrušit tu celou pointu té výuky. Že se mi zdálo, že se to jako učíme jenom kvůli tomu, aby mohla tahle finální věc být, a že oni to chtěli zrušit, že mi to přišlo špatný. Tak to byl asi jediný případ, kdy mě napadá, že jsem mohl být moudrý.

Já: A v čem tam byla ta tvoje moudrost?

Václav: Mně se zdá, že ostatní nad tím moc nepřemýšleli upřímně. Že ta laťka asi nebyla moc vysoká, ale já jsem si jako řekl, že by bylo lepší...Ono totiž ten projekt, který oni chtěli zrušit, by zabral hodně práce a hodně úsilí. Tak jsem si řekl, že to stojí za to...za tu práci vzhledem k tomu, že by to jinak nemělo pointu pak celý ročník.

Já: A jak to dopadlo?

Václav: Dopadlo to tak, že se to nezrušilo.

Já: Takže vlastně tak, jak jsi chtěl.

Václav: Vlastně jsem i přesvědčil velkou část třídy.

Já: A jak se ti podařilo je přesvědčit?

Václav: No já jsem poukázal na to, co by to mohlo přinést za následky, když to zrušíme. A to jsem poznamenal například, že v kreditním hodnocení by nebylo dost kreditů, aby měl kdokoliv, třeba dvojku aspoň. Musel by se kreditní systém změnit. A tak jsem řekl, že pravděpodobně by to pan učitel nezměnil. Protože my bychom si to vyžádali zrušit. Vlastně to je asi všechno.

Já: A dokážeš si naopak vybavit třeba nějakou situaci, kdy ses zachoval jako fakt nemoudře? Nebo když jsi udělal nějaké nemoudré rozhodnutí?

Václav: No, vím, že jich pár bylo, ale většinou na ně zapomínám. Hmm...teď se mi těžce vzpomíná.

Já: Jasně, to je těžká otázka.

Václav: Jo. Ehm...

Já: Jo?

Václav: Jo, je tu jedna věc...(citlivé informace o respondentovi)...tak jsem udělal něco nemoudrého, že jsem se na poslední chvíli nechal v tu dobu přemluvit...(citlivé informace o respondentovi)..., abych zkritizoval...(citlivé informace o respondentovi)... Což ono to nic nezměnilo sice, ale pořád mi přišlo, že to bylo velmi nemoudré v tu dobu. Převážně když já už jsem v tu dobu byl seznámen s tím, ... (citlivé informace o respondentovi)...Tak v tu dobu jsem nemyslel podle svých zkušeností, ale myslel jsem, nevím.

Já: A co by pro tebe bylo opakem moudrosti?

Václav: Opakem moudrosti? Asi jako spontánní chování. Spontánní chování, nepochopme se špatně, má místo jako...se hodí do určitých situací spontánní chování. Ale chovat se vždycky jenom spontánně je podle mě nemoudré, protože pak člověk nebere v potaz právě, no právě na tom příběhu, jak jsem teď říkal, tak to jsem se vlastně zachoval spontánně.

Já: Jasně.

Václav: Nebere v potaz své zkušenosti, své znalosti a zachová se tak, jak si myslíš, že by v situaci měl, i když to třeba nemusí vždycky být úplně správně.

Já: Jasně. Takže opakem moudrosti by pro tebe byla nějaká jako spontánnost, ale v tomhle smyslu, co jsi to popisoval.

Václav: Ano.

Já: Super. A myslíš si, že bys dokázal říct o nějakém člověku, jako o tvém vrstevníkovi, že je moudrý?

Václav: Myslím si že jo. Ale samozřejmě relativně. Že je moudrý v něčem, protože jako má třeba hodně zkušeností. Řekněme, kdybych se zeptal někoho, kdo má hodně zkušeností s nějakou určitou věcí. Kdybych se zeptal někoho na nějakou otázku ohledně věci a on s tím má hodně zkušeností, tak je podle mě jako moudřejší, než člověk, který s tím nemá hodně zkušeností, ale ví o tom něco. Kdybych se měl zeptat na nějakou věc třeba, tak by asi byl moudřejší inženýr, který pracuje s tím strojem roky, než někdo, kdo, s tím pracuje ve třídě teoreticky.

Já: A co by tam byla v tom jeho moudrost?

Václav: Znalosti o tom, jak to funguje.

Já: Když se s někým poznáš, tak jak bys jakoby poznal, že ten člověk je moudrý?

Václav: Já si myslím, že na první pohled to úplně nejde poznat, jestli ten člověk je moudrý nebo ne. Někaký chování určitě může nám poukázat, jestli ten člověk je...má něco zažitého, ale myslím si, že na první pohled to nejde poznat, jestli je moudrý nebo ne. To člověk musí zjistit postupně.

Já: A jak bys to zjistil třeba postupně?

Václav: Asi by to bylo v kontextu toho, že bych s tím člověkem dělal něco a podle jeho chování, jak přistupuje k věci, tak bych pak dokázal zjistit, jestli je moudrý nebo ne.

Já: Kdybys to teda měl nějak shrnout, dát tomu nějakou definici, co je to podle tebe moudrost? Kdybys to měl někomu vysvětlit, tak co to je?

Václav: Já si myslím, že moudrost je schopnost člověka využívat předchozí zkušenosti a aplikovat je k problémům, které jsou před ním.

Já: Dobře, tak super. Tak to je všechno, co jsem od tebe potřebovala.

Valerie

Já: Tak já bych se tě nejdřív chtěla zeptat, jestli by sis dokázala vybavit nějakou osobu, nějakého člověka, o kterém bys dokázala říct, že je moudřej.

Valerie: Tak, bude to, já si nemyslím, že znám někoho, kdo by byl vážně moudrý. Protože každý má své chyby a k...a je to o tom názoru. Protože každý má na věc jiný názor a myslím, že neexistuje nějaká pravda, která by existovala jako ta nejvyšší pravda.

Já: A myslíš, že třeba znáš nějakého člověka, který by se tomu blížil?

Valerie: Tak asi záleží, kdo v čem. Ve škole to budou učitelé, pro mě tu moudrost mít, z osobního života to budou asi naše prarodiče, protože ty mají nejvíce zkušeností. A z mých přátel to zase mohou být ty...asi ti nejlepší přátelé, protože ty vám dávají rady do života.

Já: A kdo by třeba tady z učitelů pro tebe byl moudřej?

Valerie: Tak já si myslím, že pan XY by mohl být. Anebo paní XY. Já se zajímám docela o ty společenské vědy, takže i podle toho ta moje vnitřní definice té moudrosti jde.

Já: A v čem třeba ten pan XY? V čem je pro tebe moudřej?

Valerie: Asi z jeho vyplynulých zkušeností, které má. Je hodně zběhlý v sociálních rolích, určitě. A je vlastně specializovaný na to za sebe tak moc, že by...a to za sebe je takové pro mě komplexní řešení tohoto světa. Takže si myslím, že má všeobecný rozhled díky tomu.

Já: A ta paní XY?

Valerie: Tak ta má zase rozhled v té xy, sice jí nemám na seminář xy, ale všichni si jí chválí v tomhle případě. Ne v tomhle případě, prostě si jí chválí. A ta xy je proto asi zajímavá hodně, že se umí nacítit do těch ostatních lidí.

Já: Dokázala by si říct třeba něco o někom z těch tvých přátel, který je moudrý?

Valerie: Jak bych řekla, tak jsou to asi ti nejlepší přátelé, protože ty vám vidí do života, takže ty už taky vědí asi o co se jedná a je to asi o té důvěře taky.

Já: A pak jsi mluvila o těch prarodičích, tak v čem ty prarodiče jsou moudří?

Valerie: Tak vůbec z těch zkušeností to může být. A je spoustu věcí, ve kterých se neshodneme, například volby, nebo můj děda byl komunist, byl v politické straně, takže, ne, byl i v parlamentu, myslím. Takže ten má úplně odlišný názor na svět, no, ale zase má opět ten všeobecný přehled.

Já: A teď, že jsi mluvila nějak o svých přátelích, o prarodičích, to jsou různé věkové kategorie, máš pocit, že ta moudrost třeba souvisí nějak s věkem? Nebo spíš ne?

Valerie: Já si myslím, že ne. Že to je v těch zkušenostech.

Já: Takže jak se člověk stává moudrým?

Valerie: Podle mě takovým rozhledem všeobecným a cestováním a různá učení se nadstandardně může to být... moc se k tomu nepřikláním, ale jako četba knih různých, protože tam opět se promítá ten autor, a ne vlastně to, co si vy myslíte. A z čeho může být ještě moudrý? Asi z těch sociálních kontaktů no.

Já: A jak se stane moudrým skrze ty sociální kontakty?

Valerie: Může zase sdílet cizích lidí zkušenosti, může si budovat svoji osobnost, může...mohou ty přátelé nebo rodina nějak motivovat k lepšímu výkonu, takže v tomhle.

Já: A dokázala by si říct třeba o nějaký známý osobnosti, že je nebo byla moudrá, třeba i někdo z historie nebo ze současnosti?

Valerie: Záleží, v čem se vzhlednu, myslím, že hodně mě ovlivnila knížka Labyrint světa a ráj srdce, takže pro mě Komenský byl určitě moudrý člověk.

Já: A v čem vidíš tu jeho moudrost?

Valerie: Už v té době koukal na ty věci jinak a oslovilo mě to z toho náboženského hlediska, což je tak trochu paradoxní, ale ukazuje to zároveň na ty jako, co ten člověk vlastně nevidí, jak má přes ty oči ty klapky a je na řetězu nebo teď nevím, na čem byl uvázaný, tak jak vlastně slepý v tom světě.

Já: Dokázala by sis vybavit nějaký okamžik, kdybys řekla sama o sobě, že jsi byla moudrá v tu chvíli? Kdy jsi třeba něco udělala, nebo jsi se nějak rozhodla?

Valerie: Většinou, když jsem... (citlivé informace o respondentce)..., tak to jsem většinou dávala jako moudré řešení.

Já: Čím to pro tebe bylo moudrý?

Valerie: Věděla bych, že bych... (citlivé informace o respondentce)...

Já: A dokážeš říct nějaký případ toho, kdy jsi byla nemoudrá?

Valerie: ... (citlivé informace o respondentce)...

Já: A v čem to pro tebe je nemoudrý?

Valerie: ... (citlivé informace o respondentce)...

Já: Jak bys to poznala na druhém člověku, že je moudrý?

Valerie: Podle mě to nějak, že na první pohled není vidět, vzhledově nebo takhle, protože může to být malý kluk, jako stará babička, ale asi způsobem komunikace, že se nějak kultivovaněji vyjadřuje.

Já: A čím ještě třeba než tou komunikací?

Valerie: Tak koukání do očí, myslím, jako taková. Většinou mi přijde, že jsou bez gest, že nedělají gesta. Jako nejde to nějak ovlivnit, ale taková jako energie jde z nich, takový přirozený respekt asi.

Já: A jak bys tu energii ještě popsala?

Valerie: Přijde mi, že jsou pozitivněji naladěni než my ostatní, nebo já nevím, jak to máte vy, a přijde mi, že jsou takový víc komunikativnější. A mají vysoký emoční kvocient.

Já: A co ti asociuje tu moudrost vlastně s tím kontaktem očí? Že si říkala, že se dívají do očí?

Valerie: Mě přijde, že oni vlastně ti předávají jako tu moudrost, nebo prostě tu jejich myšlenku víc jako k tobě.

Já: Vidíš nějakou spojitost, nebo přijde ti to rozdílný, když je člověk moudrý, až je člověk chytrý?

Valerie: Je to jiné. Člověk, který je moudrý, třeba na škole nemusí mít samé jedničky. Chytrý člověk je takový, který se snaží mít ty nejlepší známky. A je to hodně o tom myšlení, ale zato ten moudrý člověk právě zas dbá dle těch svých zkušeností. Trochu bych to nazvala, jak se říká, selský rozum.

Já: Jak bys to viděla ten selský rozum z toho pohledu toho moudrého člověka? Co to znamená?

Valerie: Nepotřebuje vědět, jak se vypočítá rovnice o osmi neznámých, ale umí si poradit v praktickém životě, ví, jak to ve světě chodí a má vlastně ty potřeby do života důležité pro něj.

Já: A kdybys to teď měla nějak shrnout udělat z toho nějakou svojí definici moudrosti, jak bys to druhým popsala, co to je podle tebe moudrost?

Valerie: Zkušenosti. Zkušenosti a celkový rozhled nad světem.

Já: Bylo by to takhle kompletní ta definice?

Valerie: Asi, jo.

Já: Jo super. Tak jo, tak děkuju, to je všechno.

Alice

Já: Tak já bych se tě takhle v úvodu chtěla zeptat na to, jestli by sis dokázala vybavit nějakou osobu, o který si myslíš, že by mohla být moudrá?

Alice: To je docela těžká otázka na začátek. Já myslím, že v mém okolí je spousta moudřejch lidí. Ono taky záleží, jak prostě člověk tu moudrost vnímá. Já bych klidně za moudrou osobu označila i moji mamku, vzhledem k tomu, že spolu máme hrozně dobrou vztah. A vím, že když je prostě potřeba cokoliv vyřešit, tak si k tomu sedneme a vyřešíme to společně. A beru si hodně ty její rady k srdci, protože mi přijde, že už jenom z toho, že má víc zkušeností, tak prostě do toho vidí. A v tomhle bych klidně označila, že je moudrá.

Já: Super. A v čem teda vidíš tu její moudrost?

Alice: Tak možná jako právě ty zkušenosti z toho, čím už si třeba jako prošla. A proto pak, když se dostanu do nějaký situace, kterou nevím, jak bych řešila, tak ona už s tím nějaké zkušenosti má. A je schopná mě do toho nějak uvést tak, abych to taky pochopila a abych se v tom uměla zorientovat. Zároveň prostě nějak neztratit hlavu a přemýšlet nad tím, co dělat a jak to dělat.

Já: Super. A dokázala by sis vybavit třeba nějakou známou osobnost, o který by si řekla, že je moudrá? Může být jako z minulosti, ze současnosti?

Alice: Ty jo. V minulosti je podle mě spousta moudrých osob. To je takový to, že člověk se s nima neseťká úplně osobně, když bych to brala z těch známejších osob. Ale třeba to klidně vztáhnou na panovníky. A můj oblíbený panovník je Karel IV. Podle mě určitě rozhodně moudrý byl. Ať už jenom to, kolik toho dokázal vybudovat, člověk přece jenom do toho nevidí, co se mu odehrávalo v hlavě. Ale to, jak se vlastně prezentoval, co nám po něm jako zůstalo, tak určitě podle mě moudrý byl, protože si nějak dokázal poradit a věděl, co dělá.

Já: A v čem myslíš, že by byla ta jeho moudrost?

Alice: Možná tak jako umět právě spolupracovat s těmi ostatními třeba jako panovníky. A nějak prostě zase přemýšlet nad těma situacema, který řeší. A nějak jako zbytečně prostě se nehnat do věcí po hlavě a spíš to promyslet, aby to bylo příjemné pro všechny to řešit.

Já: Dokázala by sis vybavit nějakou situaci, kdy ty sama si byla moudra?

Alice: Ty jo tak to vůbec mě teď zrovna nic nenapadá. Jsem zrovna naopak takovej člověk, který se do všeho vrhá v po hlavě a moc to nerozmýšlí, takže to je docela složitý. Ty

jo tak to vůbec nevím, jak odpovědět. Možná jsem měla situaci teď nedávno se svojí sestrou, která je mladší než já. A ona právě jakoby řešila nějaký problémy ve škole. A možná zase ze své zkušenosti jsem jí nějak jako dokázala trochu poradit v tom, co třeba si s těma spolužákama má říct a jak si navzájem prostě nějak vysvětlit, co se řeší, a nějak přijít společně na to, aby mezi nimi nebyly tak špatné vztahy, jako byly v tu dobu, když se to řešilo. A možná zase vytáhnout nějaké svoje zkušenosti a zkusit se prostě nějak vyjádřit i pro ostatní, aby z toho mohli čerpat.

Já: A co myslíš, že tam byla ta tvoje moudrost?

Alice: Já hodně jako tu moudrost vztahuju ke zkušenostem, protože mi právě přijde, že čím víc zkušeností člověk má, tím moudřejší pak z těch zkušeností je, protože většinou, jak si říkáme, neměli bysme opakovat stejnou chybu dvakrát, tak už jsme si něčím takovým prošli a mohli bysme se právě moudře zauvažovat nad tím, že už jsme se prostě jednou spálili, tak to neudělat znova, proto je možná dobrý to předat i ostatním, aby prostě neudělali tu stejnou chybu.

Já: Jasně. A když říkáš, že to teda souvisí nějak s těma zkušenostma, tak myslíš, že když vlastně s věkem nabýváme nějakých zkušeností, tak to souvisí s věkem, ta moudrost?

Alice: Já bych možná řekla, že i nějakým způsobem jo, protože většinou, když to teda vztahuji na svoje okolí, tak takový ty mladší členy třeba i naší rodiny a tak, tak mi právě přijde, že jsou takový jako zbrklí, a ne úplně nad vším pořádně přemýšlejí, než do něčeho jako jdou. A naopak právě jako ti starší z rodiny spíš si to jako promyslí a zauvažují nad tím, jestli to teda by takhle mohly vyřešit nebo ne. Takže bych si klidně jako troufla říct, že to může souviset společně.

Já: A myslela bys, že i mladý člověk může být moudrý?

Alice: Tak to určitě, tam taky asi záleží možná na nějakých i vrozených předpokladech, protože spousta lidí si myslím, že má třeba jako hodně moudrý rodiče, prarodiče a tak, a že už od malička prostě je v nějakém tom prostředí, kde je v tom jako vyrůstá, a že mu to jako hodně pomůže v tom pak jako u sebe tu moudrost najít a naučit se ji prostě používat.

Já: A ty jsi mluvila teda o něčem jako vrozeným, myslíš, že tam je nějaký vliv jako toho vrozeného?

Alice: To bych taky možná řekla, že jo, že jako každý budem mít asi nějakým způsobem vrozenou nějakou jako moudrost, ale podle mě záleží na tom, jak ji budeme vyvíjet prostě. Když se naučíme právě nad těma situacema, kterými procházíme, tak když se naučíme s nima nějak jako pracovat a tu moudrost prostě v nich nějak používat, tak si

myslím, že jako tam ty vrozený předpoklady nějaký budou a jenom je musíme nějak jako rozvíjet.

Já: A jak jdou třeba rozvíjet?

Alice: No to je...to je taky dost zajímavý. Ne, podle mě je jako právě řešení těch kritických nějakých situací nebo v něčem, kdy teď prostě si vůbec nevíme rady, co bysme mohli dělat, a jak se k tomu postavit, tak spíš si k tomu sednout a říct si takový ty pro a proti a teď jestli, když řeknu něco takovýhleho, tak jestli to nějak ovlivní pak to, co se bude dít dal, a tak, a zauvažovat nad tím prostě.

Já: A kdybys naopak třeba měla říct, jestli si udělala někdy něco jako fakt nemoudrýho?

Alice: No to jsou určitě takový ty situace, kdy jsem v záchvatu prostě emocí a jediný, co tak chrlím takový ne moc vhodný výrazy na ostatní, a tak to úplně není moudrý. Prostě jde o to se nad tím vždycky zamyslet, a ne se nechat nějak jako emočně strhnout.

Já: A dokážeš si vybavit nějakou konkrétní tuhle situaci?

Alice: No je to nedávno. Konkrétní situace určitě to, že pro mě sem vlastně do školy přijela mamka, ale nedala mi o tom předem vědět, a já jsem si domluvila program s kamarády, že půjdeme prostě ven. Protože jsem měla spoustu času a předpokládala jsem, že pojedou domů autobusem. No, a právě že mamka pro mě přijela, všimla jsem si teda toho, že pro mě přijela a vím, že jsme se strašně pohádaly, protože jsem jí to vyčítala. Nechtěla jsem úplně vyčítat to, že pro mě přijela, spíš než to, že mi to neřekla. To úplně nebylo moudrý. Prostě jediný co, tak ona se pro mě snaží něco udělat, a já jsem jí to vlastně všechno vyčetla a řekla jsem jí, že to vlastně není úplně dobrý, co udělala. Přitom na tom vlastně není nic špatnýho.

Já: Jasně. A co tam teda vnímáš u sebe jako tu nemoudrost v té situaci?

Alice: Prostě bezhlavě to řešit tak, že jediný, co mě napadne teď v tenhle moment, tak se začít hádat a začít nějak vyčítat něco, co původně mohlo mít úplně jinej záměr, než na mě v tu chvíli působilo.

Já: Jak bys na druhym poznala, že je moudřej?

Alice: To bych si musela asi popovídat nějakou dobu. A určitě z té konverzace zase jde o to, jak by třeba odpovídal na nějaký situace, který řešíme, nebo na nějaký otázky, protože pro mě úplně nejsou moc moudrý takový ty lidi, kteří přijdou k nějakýmu...nějaký situaci prostě a začnou ji řešit, tak že... no mě to vlastně nezajímá, mě to nebaví, já to nechci řešit. Spíš se to snaží tak jako zahodit, než když bysme se prostě dostali s někým do nějaký situace, kterou bysme museli řešit, a on by za mnou přišel a řekl by

mi, jo, tak teď se na to podíváme, řekneme si, jak se tady s tím můžeme vypořádat a tak. Takže to bych asi si myslela pak, že je ten člověk moudrý.

Já: Co si myslíš, že by mohlo být opakem moudrosti?

Alice: No, tak jako nabízí se nemoudrost že ale... pro mě, já to prostě pořád vztahuju na to jako vrhání se prostě do nějakých věcí bezhlavě.

Já: Takže opakem moudrosti je pro tebe nějaká nerozváženost?

Alice: Možná tak, no.

Já: A jak se to projevuje, když je člověk rozvážený?

Alice: No, tak určitě prostě vzít ten problém a zamyslet se nad ním, co je prostě nejlepší řešení. A ne se snažit za každou cenu to prostě honem rychle vyřešit a honem rychle to mít prostě smetený ze stolu. Fakt jako si k tomu sednout a říct si, jo, tak tohle potřebuji teď vyřešit, třeba to nepůjde úplně teď a zamyslet se nad tím i ze svého pohledu, ale i z pohledu třeba ostatních lidí, kteří jsou v tom zapletení.

Já: Vnímáš nějaký rozdíl třeba mezi tím být moudrý a být chytrý?

Alice: Určitě jo, protože pro mě být chytrý je někdo, kdo se naučí spoustu vědomostí a třeba je úplně neumí použít. Myslím, že tady na škole je spousta lidí, kteří jsou toho příkladem, a že oni jsou velmi chytrí, mají velmi dobré známky, ale pak prostě se dostaneme do nějaký konfliktní situace, a oni úplně neví, jak se k tomu stavět, neumí nad tím tolik uvažovat. Spíš jsou prostě praktický v tom, že ten mozek funguje na vyplňování informací, a jak by tady někteří učitele řekly, na az-kvízových otázek, ale nedokáží se nad tím úplně zamyslet a pozastavit se, jak řešit prostě třeba společenský problém. Tak určitě podle mě moudrý člověk tohleto dokáže řešit na rozdíl od toho chytrého, který jde spíš po těch vědomostech.

Já: A po čem jde teda ten moudrý člověk?

Alice: No tak určitě snažit se nějak prostě vyřešit všechno, co se mu v životě jako děje, ale zároveň...zároveň i podle mě předat ty informace dál, že ehm...Když je někdo moudrý, tak pro mě to symbolizuje to, že ke mně přijde a poradí mi, když se snažím udělat něco špatně, když on ví, že to může dopadnout, jak to může dopadnout. A když se dostanu do nějakého konfliktu, tak se ho prostě snažit vyřešit, aby měl tak jako čistý stůl, aby neměl žádný spory někde.

Já: Jak ti ten moudrý člověk pomůže v té situaci, když si vlastně nevíš rady?

Alice: No tak probrat to, prostě důležitá komunikace mezi sebou. Řekne mi jeho názor, jeho úhel pohledu na to. A pak se můžeme pobavit o tom, jaký já mám úhel pohledu na to

a společně se zkusit jako najít něco, co je prostě dobrý pro obě strany, co je řešení výhodný pro obě strany.

Já: Řekla bys třeba o někom ze svých vrstevníků, že je moudrý?

Alice: Myslím, že jo. Když vezmu v potaz třeba tak jako dva spolužáky ze třídy, se kterými jsem v denním kontaktu, tak vím právě, že takhle dokážeme spoustu problémů vyřešit. A že to není takový, že když nastane nějaký problém, tak bysme se jenom překřikovali a hádali se navzájem, ale dokážeme fakt jít do hloubky a vyřešit to.

Já: A v čem je moudrost zrovna třeba těhlentěch spolužáků?

Alice: No tak určitě vědí to, že si se mnou jako sednou k tomu problému a snaží se mi prostě pomoci najít nějaké řešení s tím, že se zase opírají o ty své zkušenosti, které ji už třeba měli. Protože i to že jsme vrstevníci znamená, že každý máme jiné zkušenosti, takže mi můžou říct, co oni zažili, jak u nich se to vyvíjelo. A pak já jim řeknu, jak to vypadá vlastně u mě. A společně zase k tomu můžeme nějak jako sednout a oni můžou přijít s tím, že pro ně by bylo nejlepší řešení zkusit to takhle, protože tohle a tamto.

Já: A kdyby si měla nějak shrnout, co by byla podle tebe definice moudrosti? Jak bys to jako někomu vysvětlila, co to je moudrost?

Alice: Hmm no...Moudrost je podle mě, když je člověk moudrý, tak podle mě ví, jak přistupovat ke spoustě situací, dokáže nad nima přemýšlet, dokáže nad nima uvažovat a dokáže najít takový řešení, aby vlastně všichni vyšli z toho, co nejspokojenější a aby to zároveň nikomu neublížilo a zároveň je přesně takový rozvážný a uvažuje nad tou situací.

Já: Je pro tebe třeba těžký uvažovat o tom, co je to moudrost?

Alice: Určitě jo. Já se přiznám, že jsem nikdy... nikdy mě nenapadlo nad něčím takovýmhle jako přemýšlet a to, že já přemýšlím nad hodně věcmi. A je to vlastně zajímavý, protože já si uvědomuji, že nemám vůbec nějakou definici moudrosti a je to pro mě těžký téma. A asi bych jako nedokázala moc někomu vysvětlit, co ta moudrost je. Protože to nějak vnímám, ale nedokážu ty pocity z toho nějak přenést pro ostatní, aby pochopili z toho, jak já tu moudrost cítím.

Já: Tak jo, tak já ti moc děkuju. To je všechno, co jsem potřebovala.

Alice: Já ti taky moc děkuju. To bylo zajímavý.

Linda

Já: Tak v úvodu bych se tě chtěla zeptat, jestli by sis dokázala vybavit nějakou osobu, která je podle tebe moudrá.

Linda: Nedávno jsem takovou otázku měla, a chvílku jsem se musela zamyslet, a tentokrát to asi bude stejný. Já jsem vždycky jako moudrou osobu brala Tomáše Garrigua Masaryka.

Já: Aha.

Linda: Jestli to mám nějak zdůvodnit.

Já: Ehm. Jasně.

Linda: Mně přišel takovej poměrně všestranně vzdělanej a vždycky i takovým tím svým vystupováním, prostě měl takovou tu esenci kolem sebe, kdy fakt jako si člověk říká, tam je taková jako...ten nádech tý moudrosti, nebo takový to...Takhle bych to popsala, nebo asi se líp nevyžvejknou.

Já: A v čem si tam vnímala ten nádech té moudrosti?

Linda: Řekla bych, asi v takovém tom jednání možná s lidma, zároveň i s nějakou zkušeností a vědomostma, s nějakým možná přístupem.

Já: A s jakým jednáním? Říkáš v jednání. A co to bylo za jednání?

Linda: Mě vždycky moudrý lidi přišli takový rezervovanější už tam trošku, ale přesto měli ten přístup klidem tak jako otevřený, že nejsou takový uzavřený, ale přesto je tam taková jistá jako míra rezervovanosti, že nebejvají moc přímý...nebo jak to říct.

Já: Dokázala by sis vybavit třeba nějakou osobu, kterou ty znáš?

Linda: Někoho, koho bych přímo považovala za moudrýho? ...Si úplně nejsem jistá, že se jako tak přímo v okolí...to bude možná chvílku trvat. Já si asi možná na někoho nevzpomenu přímo v mém okolí, koho bych jako řekla až tak přímo.

Já: V čem je to pro tebe třeba těžké někoho najít?

Linda: Možná, že se jedná o takový příliš osobní kontakt, ale...já spíš bych se potřebovala trochu dýl zamyslet právě nad tím. Já bych řekla, já jsem s ní neměla zas tolik jako času, protože umřela docela brzo, ale řekla bych, že možná velice moudrá byla moje babička, kdy byla právě tak jako otevřená lidem, ale nikdy se do ničeho nehrnula, jako přímo, bych řekla možná po hlavě. Měla nějak jako hodně zkušeností, vždycky jsme se mohli bavit přímo o všem. Měla vždycky takovou klidnou povahu a dokázala mi poradit úplně v pořádku. A vždycky říkala, že si na všechno v životě přijdu jednou sama.

Já: A ty si předtím říkala, že si s těma lidma moc v přímým kontaktu, tak co to znamená? Proč to teda nějak brání tý moudrosti?

Linda: Já možná vlastně vnímám tu moudrost, jak jsme se bavily, tak, že jsou to takový klidný lidi, hodně rezervovaný...jako nějaký vědomosti a takhle. Tak mě občas přijde, že

mám kolem sebe hodně lidí, s kterými mám velmi blízký kontakt na takový tý kamarádský úrovni, takže vidí člověk i takovou...je možný, že jsou neskutečně moudří, ale má je člověk uložený jako takový třeba můžu říct bláznivý kamarády nebo na takový hodně uvolněný úrovni.

Já: A ty si říkala, že ten moudřej člověk je pro tebe nějak klidnej, co to znamená, že je klidnej?

Linda: Na mě působí vyrovnaně. Že tam není možná nějaký náznak nějakého vnitřního a vnějšího konfliktu. Je tak jako... nechci říct se všem srovnanej, ale má takovej... je na něm vidět takovej ten pocit takové lehkosti možná z tohohle hlediska. A právě pak se to projevuje v tom jednání, že není možná příliš jako výbušnej nebo není tak...nemá tak přísný reakce, ale působí na mě tak vyváženě vyrovnaně asi nejlepší slovíčko.

Já: A ty si říkala, že vlastně tam není nějaký ten jako konflikt? Myslíš, že třeba nemá v sobě nějaký vnitřní konflikt?

Linda: Já si myslím, že každý v sobě má už nějaký vnitřní konflikt, ale není to možná na něm tolik znát. Možná jako umí s nima možná pracovat. Já si myslím, že pokud bych se bavila třeba o nějaký moudrosti, tak pro mě moudrost bude vždycky jako všestranost. Takže kdybychom se bavili o nějaký úrovni inteligence, tak třeba i taková ta emoční jako nějaký sebeovládání, nějaká sebereflexe.

Já: A vnímáš třeba nějaký rozdíl mezi inteligencí a moudrostí?

Linda: U tý moudrosti mi tam přijde, že tam je to něco pro mě nad inteligencí, že jako samozřejmě inteligence nejsou vědomosti, to už je ze začátku, ale že ta moudrost je ještě něco nad tím, možná něco spojeného se zkušeností, i když to víc méně inteligence je taky, ale že je to pro mě něco nadřazeného.

Já: A v čem je to nadřazené?

Linda: Když si to tak vezmu, tak...Když mám inteligentního člověka, když to vezmu například, když mám inteligentního člověka, tak za ním přijdu s příkladem z matiky třeba, nebo takhle pokud má třeba nějaký logický myšlení. Pokud mám moudrého člověka, tak se za ním přijdu poradit s nějakým jako osobním problémem. Že si myslím, že je to taková... Že ta moudrost je taková rozvinutější, možná všestranější, třeba jako ve všech těch věcech. A že tam bude určitě víc těch aspektů, jaký člověk může přece jenom získat.

Já: A mluvíš o všestranosti. Co je to pro tebe všestranost?

Linda: Všestranost je pro mě tak nějak dokázat žít se všema aspektama toho života. Tudiž nebýt třeba jenom právě inteligentní, ale umět žít i s lidma. Umět žít sám se sebou.

Možná když jsme byly u těch vědomostí, tak vědět od něčeho trošku. Nebýt uzavřený něčemu novému. Umět se tak nějak ve všem pohybovat.

Já: Jak to vypadá, když se člověk umí ve všem pohybovat?

Linda: Mně přijde, že ne, že by ho nic nezaskočilo jako nového, ale že třeba nový výzvy bere ne jako nějakou, řekněme, stopku v tom životě, ale bere to jenom jako součást toho života. A vlastně s tím problémem najde nějakou cestu řešení. Ať už je to vlastně jakékoliv problém právě z jakéjkoliv těch okruhů a není tam přesně takový to jako, tenhle problém je na mě moc, tohle řešit nebudu, nebo na tohle nezvládnou, ale je tam nějaká, že hledá třeba tu cestu.

Já: A dokázala by sis vybavit třeba nějaký okamžik, kdyby si dokázala sama o sobě říct, že si byla moudrá?

Linda: To nevím, jestli si úplně o sobě dokážu takhle říct. Za mě asi ne, asi se necejtím, že by to bylo, že si někdy můžu říct, že to by bylo třeba jako dobrý rozhodnutí na základě několika spousta možností, ale abych si řekla, že to je moudrost, tak možná bych potřebovala ještě víc času, přeci jenom jako člověk nemám asi ještě takovej nadhled nad tou věcí.

Já: Takže jaký je rozdíl mezi třeba dobrým a moudrým rozhodnutím?

Linda: No ono...dobrý rozhodnutí je pro mě taky těžký, protože dobrý může bejt z hlediska svého a z hlediska okolí. A moudrý rozhodnutí, tam ten...právě, jak člověk bere to dobrý. Dobrý rozhodnutí může bejt dobrý pro mě, může bejt... nebo dobrý pro okolí, nebo může bejt částečně dobrý pro cokoliv. Ale to moudrý na mě působí, že se na něj z hlediska času podívám jako zpátečně někdy v budoucnosti a fakt si řeknu, že to mělo třeba pro mě nějaký dopad. A ono v reálu to ani nemusí mít, ten dopad dobrej, ale v tu chvíli to vytvořilo nějaký řetězec událostí třeba, kterej se vyvinul jako ta správná cesta.

Já: Ty máš pocit, že nedokážeš říct teďkon třeba, že by se ti někdy takovýhle rozhodnutí nebo takovýhle událost stala?

Linda: Asi zatím nemám nic tak jako zásadního, co bych si řekla, možná se mi ukáže po letech moudrý, že jsem šla tady na gympl, až jsem nezvolila nějaký jiný cesty, když jsem si tenkrát nevěřila v přijímačkách takže... Ale zatím nemám takový ten jako přímo pocit, že je to tak.

Já: A dokázala bys naopak třeba říct, jestli se ti stalo někdy něco fakt takového nemoudrýho, nějaká událost nebo nějaké rozhodnutí?

Linda: Myslím si, že to občas byly takový ty rozhodnutí, který pro mě znamenaly nějaký problém, kdy jsem jakoby nedomyslela následky. Že to vlastně třeba v tu chvíli mohlo být dobrý, ale že následky toho byly třeba horší. Já přemýšlím jako nad příkladem přímo, ono toho muselo bejt hrozně moc. Ale když si to tak jako vezmu, tak třeba v jednu chvíli jsme prostě vyrazili s kamarádem, autem na nějaký vejlet, což bylo skvělý rozhodnutí. Ale skončili jsme v takový prostě menší bouračce a celkově ty následky, potom ta cesta vedla jako hrozně špatně a třeba jako může to mít takové následky více méně do dneška.

Já: A v čem to bylo teda nemoudrý? Co tam byl ten aspekt?

Linda: Takový to malý rozhodnutí nejenom třeba jet na vejlet, ale třeba jet touhle cestou, nebo nedávat víc pozor třeba jako v tom řízení, že nebyl jako ten moment, kdybych si měla říct, jako chovám se nějak správně. Nevím, jestli je to...jestli to byl nejskvělejší příklad na to, co jsem říkala předtím, ale je to právě to rozhodnutí, při kterým vlastně nepřemýšlím do budoucna. A je to takový to, že teďkon já budu nadšená, ale co ostatní, co já v budoucnu, takový ty právě...náhled nad tím.

Já: A jak teda na nějakým člověku poznáš, že je moudřej?

Linda: Jak jsem vlastně říkala zhruba ze začátku, na mě většinou ty lidi mají takovej, že vydávají ten dojem. Že jsou to lidi, který můžou bejt vzdělaný, ale vlastně vůbec nemusej. To pro mě není vlastně takový kritérium, jako že by třeba vysoký školy... Ale právě, že třeba mají zkušenosti s hodně věcma, dokážou třeba dobře poradit. Ale pro mě i takový ten právě, že na to koukají s nadhledem. Koukají na to z těch jako různěch stran. Dokážou tak nějak posoudit.

Já: A říkáš, že ten člověk vlastně musí mít zkušenosti. Tak máš pocit, že to nějak závisí na věku ta moudrost?

Linda: Když jsme se o tom tak bavily, tak vlastně i ty lidi, který jsem si...jako na ně vybavila, tak víceméně byli starší. Takže by to jako vedlo k tomu, že ta moudrost na tom věku závisí. Ona se to jako říká. Ale věřím, že on ten člověk může být moudrý už jako v nižším věku nebo takhle. Ale že možná to starší to akorát takhle prohlubuje, že se ten člověk zdá moudrý i jako přímo takhle. Že má právě kolem sebe jako ten pocit toho. Já si myslím, že asi jako na věku přímo takovým to nezáleží.

Já: Aha, takže to nezáleží na věku, tak na čem teda spíš?

Linda: Možná na nějakým přístupu. Právě k těm věcem. To je pro mě hrozně taková zvláštní otázka, protože jak jsem se nad tím nikdy nezamýšlela, tak asi jestli je to nějaký získanej přístup, jestli se s tím lidi rodí, těch možností je tam hrozně moc. Ale řekla

bych, že je to tak nějak možná taky trochu dar, ale že je to o nějakým přístupu k těm věcem. Že si myslím, že se to nejvíc ukazuje na tohle.

Já: A jak bys to teda vnímala, když říkáš, že vlastně jako nevíš, tak jak by to bylo? Spíš se s tím roděj, nebo se to nějak jako získává?

Linda: Asi z vlastního hlediska, tak nějak to, na co jsem tak jako nastavená nebo takhle, tak by bylo hezčí, kdyby to pro mě získávalo. Nebo zdá se mi to logičtější, když ten člověk přistupuje k tomu a může to nějak ovlivnit. Možná.

Já: Takže myslíš, že i třeba teda mladý člověk může být moudrý?

Linda: Já si myslím, že jo. Pokud ten dostatečný přístup, ono je možné, že to o sobě sám třeba neřekne, nebo to sám tak nějak nevnímá. Ale to okolí ho třeba tak vnímat může. A třeba ty rozhodnutí jeho nebo tak...tomu opravdu napovídají.

Já: A co si myslíš, že by podle tebe bylo opakem moudrosti?

Linda: Pro mě osobně by to byla určitá jakoby uzavřenost nebo jednostrannost. A v tý jednostrannosti jako taková ta zarytá jedna cesta s klapkama na očích. A tak jako, že jedno tomu něco mít...nebo to je zrovna špatný příklad, ale právě, že by brali vždycky jenom tu jednu možnost jako správnou, ať už to je v tom životě cokoliv. A s těma klapkama na očích by šli a nedokázali se podívat na ten svět kolem sebe.

Já: A kdybys teda měla shrnout, co to je pro tebe moudrost, kdybys měla vytvořit takovou definici?

Linda: No kdybych se nad tím zamejšlela, vlastně z toho, co jsem říkala, nebo z toho, co si myslím...tak moudrost je nějaká schopnost člověka dívat se na věci z více úhlů pohledu. Být v životě všestranný a žít ten život otevřeně možná. Když by to bylo takový shrnutí právě toho nejt celou tu cestu...jako nejt jí tou jednou upřenou cestou, ale taková ta...ten nadhled.

Já: Je to pro tebe obtížný třeba přemýšlet nad tím, co to je moudrost?

Linda: No, je. Přiznám se narovinu. Trochu se mi to tam teďkon vaří v tý hlavě. Protože je to vlastně něco, co jako to slovíčko mezi námi více méně koluje úplně běžně, ale nikdy se nad tím člověk sám z vlastního postavení nezamyslel. A je to hrozně těžký určit. Ale zároveň jako existuje to tady takže.

Já: Přijde ti to důležitý třeba nad tím přemýšlet, co to je moudrost?

Linda: Pokud se člověk chce někam posouvat a pokud si chce takovýhle věci vážít, nějaký takovýhle hodnoty možná jako je moudrost, tak určitě. Protože v rámci nějakého kritického myšlení, když pokud vnímám moudrost třeba jako obecně pozitivní věc, což třeba pro mě tak je, tak musím kriticky přemýšlet, který člověk je pro mě moudrý

a který ne. Nebo ne pro mě, ale který člověk je obecně moudrý. A podle toho se dokážu rozhodovat i třeba nad nějakou situací, anebo takhle. Je to taková ta otázka možná i toho dobra a zla, který je občas hodně vzdálený nebo naopak moc přítomný.

Já: Říkala si, že teda moudrost je pro tebe nějakou hodnotou, je to tak?

Linda: Možná, když nad tím takhle teďkon přemýšlím, tak tu svojí definici, spíš než se na schopnost, možná bych změnila na hodnotu. Je to možná pro mě tak jako bližší k tomu tématu.

Já: Super tak to je to všechno, co jsem potřebovala. Moc děkuju.

Adéla

Já: Tak na začátek bych se tě chtěla zeptat, jestli by sis dokázala vybavit nějakou osobu, o který by si ty řekla, že je moudrá.

Adéla: To je vtipný, my jsme se tady bavily s XY. S XY jsme se úplně nezávazně o tom teda bavily, ale teda o inteligenci, ne o moudrosti. Moudřej člověk. Já si za mě myslím, že můj tatka je moudřej člověk. Mám hrozně... Vidím, jakože máho tátu, jako někoho, za kým se jdu zeptat, když potřebuju nějakou radu, ne tak, co se týče osobního života, že mám se s tím klukem rozejít nebo ne, to jako za mamkou, ale za tatkou jdu prostě s tím, když potřebuju pomoc s něčím, co se týče do školy nebo jako v životě, když jsem si vybírala třeba nějakou brigádu. Můj táta mi přijde hrozně inteligentní a hrozně rozvážnej. On vždycky vybere dobře a vždycky jako...nevím přijde mi hrozně moudřej prostě no...takovej všechno si jako rozmyslí, ale zároveň je fakt spravedlivej, že bere obě strany a vždycky z toho nějak vydedukuje takový jako dobrej závěr, který je pro mě ideální.

Já: A v čem si myslíš, že je teda ta jeho moudrost?

Adéla: Jeho moudrost... No... On toho má už hrozně moc za sebou zažitý. On měl a možná i furt má, nebo určitě si v sobě něco nese, si myslím, jako náročnej život. Přišel v mladším věku o tátu, pak prostě něco s firmou se řešilo a myslím si, že má strašně moc zkušeností, a vlastně celý život pracuje s lidma a už se ocit v hrozně moc situacích, že si myslím, že on má ty zkušenosti, ze kterejch může brát si ty zkušenosti a vyvozovat z toho něco. A myslím si právě, že jak jsem řekla, že ta jeho moudrost, je v tom, že on vezme obě strany, zváží to a nějak to prostě průměruje... On nikdy nemá jeden názor na věc. Já se ho na něco zeptám a on řekne, já to myslím takhle, takhle, ale vem v potaz, že je tohle a tohle a tohle. On nikdy neřekne prostě takhle, jako to naráz, a to se mi právě na něm hrozně líbí, že on si to vždycky rozmyslí, on neplácá

prostě blbosti, to si právě myslím, že je tam moudrost, že on jako si to vždycky vydedukuje a přemýšlí nad tím a hlídá si to, aby neřekl nějakou blbost, čeho pak bude litovat třeba nebo tak.

Já: A říkáš, že třeba s těma vztahama, tak to jdeš za mamkou, ale tu moudrost vidíš spíš u tatky. Tak jaký je v tom rozdíl?

Adéla: Já, když bych šla za tatkou s nějakou citovou věcí, tak on právě takhle vůbec city podle mě nemá. Nebo samozřejmě má, ale to je prostě chlap, a já ho vnímám jako takový prostě úplně prototyp chlapa, že on má takhle ten svůj směr a má prostě jako kariéru a tohle to. A to on všemu hrozně rozumí. On jako podniká a pak prostě hrozně dělá do fotbalu, a to jako já se taky bavím... Takže všechny tyhle věci řeším s ním. Nebo vím, že rozumí penězům, takže jsem s ním prostě řešila, že tady jsem si... když můžu říct konkrétní příklad, v XY jsem měla brigádu a byl tady jako větší plat, ale zase sem musím dojíždět, a pak jsem měla kousek od baráku, tam byl menší plat, ale nemusela jsem dojíždět, a vím, že když s tímhle přijdu za tátou, že on mi to i klidně vypočítá, co se mi víc jako ekonomicky vyplatí, a co je lepší, a co bude příjemnější a kde mi dají víc směn, takže co se víc za měsíc vyplatí a takhle. Ale nešla bych s tím za ním, že se jako nějak cítím blbě, a že potřebuji pomoct, protože ne, že by to smetl ze stolu, on to spíš podle mě nechápe, že si myslím, že tomu nerozumí. Já jsem rok zpátky měla jako prvního kluka a první rozchod a jsem, že jo, brečela, prostě jsem doma byla úplně hotová a on to vůbec jako nechápal. Ale na druhou stranu právě ten rozdíl, že zase moje mamka, to si myslím, že je to rozdíl čistě v povahách a mamka to je prostě... ta je strašně emoční, ta je strašná plačka, tu dojme úplně všechno, takže to vždycky řeším s mamkou. Už to mám tak jako nastavený, už jsem, to bych řekla, že tak třeba v nejbližších třech letech ani nezkoušela něco takového řešit. Ani s mamkou naopak něco takového, protože už to mám tak jako zažitý, že oni jsou vždycky takhle, prostě to mám rozdělený. Asi od malinka to vždycky bylo tak.

Já: Vlastně říkáš, že třeba s těma citama za ním nejdeš, ale stejně vnímáš, že je moudřej.

Adéla: No, já to vnímám i z toho, jak on vlastně se baví s ostatníma lidma a jak se jako chová s ostatníma lidma. A celkově, když jako vnímám to jeho zařazení do společnosti, tak vím, že on vždycky... a od malinka jsem v tom jako vyrůstala, že všichni lidi okolo nás, v rodině a kamarádi ho jako vnímali právě jako moudrýho člověka, za kterým půjdou se s něčím poradit. Oni prostě... Teďka dám zase příklad. On má hroznou zálibu jako ryby. Jezdí na ryby a fakt jako jezdí prostě na závody takový a vyhrává úplně všechno a je v tom strašně dobřej. A prostě soused tak jako rekreačně chodí na

ryby. A vždycky za ním přijde a hele, měl bych tenhle naviják, nebo tenhle naviják a tenhle prut a tenhle prut. A já si říkám, vždyť to je dospělej člověk vždyť vůbec ho nemusí zajímat nějaký názor máho táty, proč by si měl vzít nějaký naviják, ale očividně z něj cejtí nějakou tu jakoby moudrost, když to tak řeknu, že ten táta teda prostě poradí dobře. Já si myslím, že on si to tak jako vybudoval u nás všech okolo, jak tam spolu, tak jako i rodina, i kamarádi, žijem. Že on totiž málo kdy udělá fakt jako... málo kdy nemá pravdu, takhle to řeknu. Málo kdy nemá pravdu. On fakt jako... já jsem zažila minimum případů v životě, kdy on fakt jako neměl pravdu, že by mi něco řekl, a ono to tak nebylo, jak on to říkal. Já jsem vždycky jako...moje mamka, právě zase zabruslím do toho rozdílu, je taková jako delusional hrozně, že nevím, jak to říct česky...ta je jako, ale třeba...ale třeba to tak jako bude, taková ta holčičí prostě, že ale třeba by to tak jako mohlo bejt a není to tak. Ale prostě táta to řekne všechno na rovinu a řekne, no, když to neuděláš, když neuděláš tohle, tak to dopadne takhle a budeš smutná, nebo prostě budeš našťvaná, že se ti to nepovede a když uděláš tohle, tohle, věř mi, že to bude v pohodě. Co se týče třeba tý má... nebo když jsem si rozhodovala na střední, kde kam půjdu a takhle, ne jako emočně, ale...a máma, jako ta je taková, no když půjdu do XY, nebo do YX na gympl a máma jako, no tak třeba si v XY, že jo, najdeš nějakýho kluka a byla bys tam jako víc spokojená než v YX a táta řekne, ne v XY nebudeš šťastná, prostě běž do YX, bude to lepší, a má pravdu, a šla jsem do YX a neumím si představit prostě, že bych byla v XY... jo a prostě, takže proto si myslím, že on mě nějak jako nikdy nezklamal v tomhle, že vím, že jako co si vezmu od táty, přesně na základě těchhle zkušeností, že vím, že on už několik takovejchlech situací zažil, že prostě asi ví, co říká, jako si o něm myslím no... že on prostě ví, ví, co, co říká no tak. Asi tak no.

Já: No super a kdyby sis měla vybavit třeba nějakou známou osobnost, o který bys řekla, že je moudrá, může to být třeba někdo z minulosti, současnosti?

Adéla: Známou osobnost? Moudrá?... Taková, taková...já mám úplně tak jako vzadu v hlavě, že vím, kterou osobu bych řekla, ale teď si nemůžu vzpomenout...to bude nějaký...koho bych řekla, že bude moudřej? Já si třeba myslím, teď nevím, jako jestli neřeknu blbost, ale třeba mě přijde náš pan prezident jako takovej moudřej člověk. Ten mi třeba přijde...no on tady třeba u nás byl i na škole, měl tady přednášku, a já jsem na tu přednášku šla s tím, že mě to jako hrozně nebude bavit, jen se jako ulejt z hodiny, a ve finále jsem ho dvě hodiny poslouchala úplně takhle, ani nevím jak, a hrozně mě jako zaujal téma svejma, ani ne jako názorama, to mi bylo docela jedno,

protože se to týkalo nějaký jako politiky, to se ještě nevědělo, že bude kandidovat na prezidenta, ale nějaký jako zahraniční politiky, to mě moc jako upřímně...jde mimo mě, ale téma jeho jako...rozmejšlením nad téma odpověďma, že...no vlastně jo asi ten mi přijde takovej...nemám ho tak jako prozkoumanýho, abych mohla říct, že jo, neznám ho osobně, nic takovýho, ale z projevu mi vlastně přijde takovej jako moudřej, no jo.

Já: A co ti v tom jeho projevu přišlo moudrý?

Adéla: To, že když mu byla jakoby položená otázka, tak se prostě zamyslel. Protože pro mě osobně jakoby moudrost prostě znamená... no, já nevím, jak to definovat, tak já to prostě ukážu na tom příkladu, že on pro mě byl moudřej, protože se rozmejšlel nad odpověďma, ono se to asi hodně potkává s tím taťkou, on prostě přemejšlel, co řekne a necpal tu svoji odpověď, jakože řekl svůj názor, ale nebyl takovej, že když by se ten, co se ho na to ptal jakoby zatvářil, tak byl jako, ale je to tak, fakt, jako jo tohle je můj názor, a vy si to vezte, nebo neberte. Takovej vyrovnanej, takovej jako že já jsem vám tady přišel něco předat a kdo chce, tak si z toho něco vezme a nemá zapotřebí jakoby zaujímat nějak jako, že... jo a teď tady si chci udělat, protože vím, že za rok budu kandidovat, tak si tady prostě udělám jako reklamu, aby mě všichni měli rádi, ale prostě to bral tak fakt tak jako, že člověk co je inteligentní a normálně jako přemejšlí, tak to pochopí, tu jeho jakoby tu, a ty, který prostě by se s ním hládali, a to, tak nemá zapotřebí prostě s tím nějak interagovat si myslím. Takový jsem z něj měla pocit.

Já: A dokázala bys říct třeba nějaký okamžik, kdy jsi ty sama byla moudrá? Kdy ses třeba nějak rozhodla nebo udělala něco moudrého?

Adéla: Teď úplně jako přeskočím, jakože jestli to nevádí. Co jsem byla u táty a u prezidenta. Já si myslím, že jsem byla moudrá, když jsem měla můj první vztah a bylo to hrozně, hrozně moc toxický, hrozně moc, ten kluk byl starší než já a hrozně to bylo vidět, jakoby já jsem si furt byla nejistá, a ten vztah nebyl hrozně pěkněj, rozešli jsme se a já jsem si začala žít nějak jako svůj život. Tam už jakoby začala nějaká ta moje moudrost, že jsem si sama v sobě dokázala uvědomit, že to nebylo dobrý, a že mě to trápilo, a že bez toho budu lepší. To jsem na sebe byla pyšná, že jsem si to dokázala uvědomit a on se pak chtěl vrátit, a já jsem řekla, že ne, že teď to sice bolí, ale že vím, že prostě za půl roku od té doby už že budu ráda, že už jsem do toho nešla, že by to bylo stejný, protože lidi... Za mě se jakoby můžou měnit lidi nějak jako situačně, ale vlastnosti a temperament se nikdy nezmění. Já si myslím, že třeba chvilku by to zase

fungovalo, ale furt je to stejná osoba, takže jsem sama v sobě, i když mě to hrozně bolelo, protože první láska. Strašně mě to bolelo, byli jsme spolu rok a půl, mně bylo patnáct. Hrozně jako do dneška mě to bolí, ale... do dneška si myslím, že jsem byla moudrá tím, že vím, že ten člověk je pro mě jako špatnej, i když mě to hrozně bolí, tak vím, že to pro mě nebylo dobrý, a že teď jakoby...že teď je to tak, jak to má bejt. Že jsem udělala moudrý rozhodnutí, že jsem se nevrátila, tak to si myslím určitě.

Já: A v čem to bylo moudrý?

Adéla: Bylo to moudrý v tom, že... myslím si, že by ode mě byla blbost se k němu vrátit, když jsem věděla v hlavě, že jsem vlastně nenechala ty moje city přeprat ten mozek, že já jsem v hlavě věděla, že to je špatnej člověk, že mě trápí, že já se trápím v tom vztahu a že se trápíme navzájem, nebylo to všechno špatné jenom v něm. A i když mě to strašně bolí, lámala jsem si vlastně srdce sama sobě že jo, protože on tam byl a on jako, já se k tobě vrátím, a já jsem vlastně jako hrozně chtěla se k němu vrátit, ale věděla jsem, že to nebude dobře. Tak to si myslím, že ta moudrost se právě mi převládla v tom mozku, že jsem právě si myslím, že ta moudrost je dělat správné rozhodnutí i když to bolí.

Já: A dokázala bys znova naopak říct třeba nějaký okamžik, kdy si byla nemoudrá?

Adéla: Když jsem byla nemoudrá... To je asi víc příkladů, ale myslím si, že celkově když to udělám hodně jako...když to hodně zgeneralizuju, tak ode mě hodně nemoudrý, nebo vím, že teď už bych se tak nezachovala. Já jsem se hrozně podle mě nechávala úplně zbytečně využívat a trápit kamarádama, nebo i právě tím klukem, že jsem vlastně v tom vztahu furt zůstala, i když jsem to věděla například. A věděla jsem, že musím odejít, že to nemá dlouhého trvání, že to nemůže pokračovat, ale furt jsem jako...myslím si, že to zase bylo to, kdy to srdce vyhrávalo nad tou moudrostí, že jsem furt si jako myslela, že to hrozně jako... Že když tomu člověku dám všechnu lásku, co mám, že se to hrozně spraví. Ono se to nikdy nespraví. A to prostě platí i na ty moje kamarádky, že já jsem podle mě hrozně dávala úsilí někomu, kdo o to tolik nestál a nevracel mi to. Mě se to hrozně v posledních dvou letech, se mi to hrozně protřídilo. Jsem dřív prostě, když jsem byla v prváku/na začátku druháku, tak jsem byla nejvíc společenskej člověk. Měla jsem nejvíc kamarádů na světě a všichni o mě říkali... já jsem prostě tady šla po chodbě, tak čau, čau, čau a moje kamarádky ze mě byly úplně jakože hotový, že ty, jak se se všema znáš, a já jsem pak vlastně... ten rozchod byl pro mě určitě zlomovej a to jsem... to si právě... to jsem si řekla, to si právě myslím, že jsem tu moudrost neměla úplně, protože já jsem se chtěla všem zavděčit. A chtěla

jsem být se všema za dobře, a to není moudrý za mě, za tím si stojím. Za mě je moudrý vědět, že ti stačí pár lidí okolo sebe, ale pravejch, a nehrát si před nima jakoby na nic. Takže to si myslím, že nebylo moudrý, když jsem dávala lásku a energii lidem, který o to nestáli, a jako nevraceli mi to zpátky. I jak kamarádi, tak vztahy.

Já: A ty si říkala, že vlastně s XY, než jsi sem přišla, že jste se bavily jako o nějaký... co si to říkala? O inteligenci?

Adéla: My jsme se totiž bavily o tom... to je prostě úplně prostě mimo story, ale já jsem prostě dostala jako špatnou známku z dějáku a řešily jsme to jako už spolu ve třídě a taťka byl na to takový jako, že se mu to nelíbí, že je to ta špatná známka. Ale já jsem říkala, že on má jako vystudovanej učňák a moje mamka je vyloženě jako s maturitou se samejma jedničkama. A bavily jsme se o tom, že si paradoxně myslím, že můj taťka je inteligentnější než mamka, že on má učňák, ale to je všechno úplně přesně, nevím, jak jsem to propojovala nebo vymanifestovala asi...a že za ním, ale jdu prostě s tím, když potřebuju nějakou radu do života, co se týče kariéry nebo takhle. A prostě mamka měla...my jsme se bavily o tom, že známky nejsou všechno, že chytrost nerovná se inteligence. To jsme tam probíraly celou tu půl hodinu, že si prostě myslím, že i když moje mamka měla samý jedničky a to, tak stejně jdu za tím taťkou, když potřebuji s nějakým penězma poradit nebo takhle.

Já: A v čem si teda myslíš, že je rozdíl mezi tou moudrostí a chytrostí?

Adéla: Moudrostí je jakoby inteligence, můžu to tak říct nebo to není to samý?

Já: Takhle, jak to vnímáš ty?

Adéla: Já jsem...já vlastně nevím, jak ten pojem, jako jestli ten vyloženě ten pojem, jako chápu dobře, ale jako umím to asi vysvětlit jako na těch konkrétních věcech. Že za mě chytrý člověk...Tady třeba na gymplu jsou chytrý lidi, ale chytrý v tom smyslu, že já mám spolužačku, a ta, když píšeme test, tak si vezme sešit, takhle se učí pojem, pojem, pojem, definice, definice, definice, pojem, pojem, pojem, pak dostane test, ona to tam vybleje, a dostane jedničku, ale za pět minut po testu se jí zeptáš a vůbec neví, co se učila. A to oni, jo je chytrá...jasně, jako dokáže si něco zapamatovat, má samý jedničky, ale když by si za ní přišla s životním problémem, že máš prostě dluhy, tak ona neví absultně. A to za mě není moudřej člověk...a já jsem si teda upřímně myslela, že inteligentce a moudrost se trochu pojí, ale vlastně nevím, že inteligentní a moudřej člověk umí fungovat v životě. Inteligentní člověk nebo moudřej prostě se mu bude dařit v životě a dokáže se postavit sám na svoje nohy. A pro mě to má třeba tisíckrát větší význam bejt samostatná a bejt soběstačná, a to je to bejt ta moudrá, ta

inteligentní, že si umíš jako poradit. A podle mě chytrost je právě že úplně... nechci říct nepotřebná věc, to zase ne, protože já taky jsem takovej studijní typ, že jako taky chci mít nejlepší známky a záleží mi na tom. To zase nechci říkat, že bych na to prděla. Ale když to takhle pak jako vidím na tom příkladu, a čím dál tím víc vnímám, že těch lidí mám okolo sebe jako takhle milion, že jsou na nějaký dobrý škole... A já to totiž vnímám jako třeba hroznou neférovost vůči těm, já jsem to totiž zažila, můj brácha sem hrozně chtěl na tuhle školu, ale on je hrozně inteligentní, hrozně moc. Je prostě takovej, nevím, strašně chytřej, on neřekne blbost, on hrozně myslí jako logicky a fakt jako inteligentní člověk. Ale prostě na základce měl učitele, který mu dal trojku na vysvědčení, nedostal se sem, nestačily mu sem ty body. Hrozně ho to trápilo, a pak jako když vidím ty lidi tady, co jsou jo... A to není jenom ta moje kamarádka, a to nemyslím vůbec blbě, já ji mám jako ráda. Já to nemyslím vůbec blbě, jakože bych ji chtěla nějak... A vidím tady hrozně moc lidí, o kterých si řekne člověk, jo ten je chytřej, protože má prostě samý jedničky, ale ve finále v životě vlastně nedokáže vůbec nic, protože vždycky jde před ním někdo, kdo jim mete cestičku, a za mě je moudřej člověk ten, co si tu cestičku vymete sám prostě. A nečeká na ostatní, až to udělaj.

Já: Takže co má ten moudřej člověk navíc?

Adéla: Umí se spolehnout sám na sebe. Věří si. Ale zároveň není jako jenom upnutej sám na sebe...jako ono, já si myslím, že ten člověk se v průběhu života jako naučí, že se může spolehnout jenom sám na sebe, že nemůžeš jako vůbec brát ohledy na ostatní, ale trochu si myslím, že ta moudrost je i v tom, bejt jako...nápomocnej, otevřenej těm ostatním. Že to není jenom o tom, bejt jako zaměřenej sám na sebe, na svoji kariéru. Že někdy vlastně to i jako nám pomůže pomoci druhým, jako zajímat se o ty ostatní, že to není jenom jakoby o tom, abych já třeba teď, když to tak jako vezmu. Já se chci dostat na YX, bejt prostě magistra a bejt psycholog a vydělávat 100 tisíc měsíčně, prostě bejt psycholog, ale taky mě zajímá, jestli se tam dostane XY s YY, a jestli budou spokojený, a to. A to si myslím, že je moudrý, že já pracuji jenom na sobě a vlastně mě nezajímá, jak oni na sobě pracujou, ale kdyby potřebovaly pomoci, tak jim ráda pomůžu. Teď jsem se do toho docela zamotala, ale doufám, že to bylo srozumitelný.

Já: Uplně v pohodě... A jak to poznáš na člověku, že je moudrý?

Adéla: Já to asi nepoznám hned. Já s ním musím nějakou dobu jakoby bejt v kontaktu, ať už třeba s ním... jako nějakou dobu mluvit a taky podle mě záleží, o jakém tématu, určitě

si myslím, jakože já nepoznám, jestli je moudřej člověk, jestli se s ním bavím, jestli je lepší čokoládová zmrzlina nebo vanilková, ale když s ním jakoby... bych řešila nějaký téma, třeba když dám příklad. O čem jsme se bavily s XY...Ta jako inteligence, chytrost a tohleto. Tak tohle mi přijde, jak ten člověk nad tím jako přemejšlí, a ten jeho názor je jedna věc, ale taky respektování mýho názoru je druhá věc, jakože za mě člověk, co řekne ty meleš kraviny jako, to není pravda. Tak já si myslím, tak to není moudřej člověk. Moudřej člověk je za mě teda, že jo já respektuju, ty to tak vidíš, já to vidím takhle, tak prostě co v tom máme společnýho, v čem se to liší, a to je zajímavý, že si to myslíš a takhle. Takže... myslím si, že moudrost nejde poznat hned, že se s člověkem musí interagovat dýl, a že se to pozná podle jeho nadhledu a pohledu na věc a jakoby prezentování toho. Jak to jako prezentuje, že prostě řekne, já to vidím takhle, ale je to můj názor a takhle prostě no. Asi nějak tak. Asi to určitě nebude jediný, ale je to to první, co mě napadlo.

Já: A kdybys teda měla shrnout, co je to pro tebe moudrost?

Adéla: To já se furt budu opakovat.

Já: To je v pohodě.

Adéla: Moudrost je schopnost bejt... schopnost je... musí být člověk rozvážnej, respektující, hlavně respektující, přemýšlivej, přemýšlivost určitě. Umět zvážit dvě věci, to je vlastně ta rozvážnost. No asi takhle, asi jo, asi nějak tak.

Já: A myslíš si, že třeba moudrý člověk může být mladý?

Adéla: Jo, jak se řekne mladý, třeba teď to bude znít hrozně, já to vím jako, ale já si třeba o sobě myslím, že jsem moudrá. A jakoby je mi 17 a myslím si, že...ono asi záleží, má na to vliv takový ty, že jo, jako puberta a tohleto, a ty růžový brejle, který má jako člověk, když je jako ve vztahu a takhle. Tak to si myslím, že s tím vždycky ta moudrost trochu jako upadá, ale jako v jádru si myslím, že mladej člověk bejt může, ale už musí mít trochu něco zažitýho, jako 8letý dítě si myslím, že moudrý není...to je chytrý, to dítě je chytrý, jo, že má tady nějaké vlohy, nadání, že je prostě dokonalej prostě na matiku, to je chytrý dítě, ale nezažilo toho za mě ještě tolik, aby mohlo bejt moudrý a poučovat a radit ostatním. Čímž neříkám, že já jsem zažila nějakou jako mega zkušenost v životě, ale co se týče přemejšlení, tak si myslím, že jo. Myslím si, že třeba od toho nástupu na střední, kdy už ten člověk je po té pubertě, přešel si všema těma hormonálníma změnama a už zažívá, potkává se vlastně trochu s tím dospělým životem, že jo, připravuje se na ten dospělej život, tak si myslím, že moudří už... jakože... už jako každej, si myslím, že má takovou tu éru, jako v patnácti, kdy je

hrozně drsněj jako patnáctiletěj, že už jako může do klubu a takhle. To si myslím, že tam naopak moudrost není vůbec žádná, ale tím si jako projde každěj, a myslím si, že ta moudrost se pak objeví, až když si to uvědomí, že to takhle bylo potřeba, že to tak je v pohodě a že teď už se zase jako zaměřuje na tu, na ten život dál. Takže si určitě myslím, že moudrý lidi jsou i mladý, určitě, jo. Ale... no řekla bych třeba, tak nějak jako před tím dospělým životem, že jako moudřej ty lidi, ale zároveň pak třeba, může bejt 50letej člověk, a moudřej bejt nemusí. To si třeba myslím já no.

Já: Takže myslíš, že to nemá třeba takovou souvislost s věkem?

Adéla: Myslím si, že to má souvislost se zkušenostma, a pokud jakoby člověk se narodí do nějaký rodiny, kde před ním budou všechno umetat a tatínek mu najde práci a maminka mu najde ubytování a přítel jí bude dávat každěj den puget růží, si myslím, že ten člověk nemá tu moudrost ani kde moc získat. Myslím si, že ne, že moudrost se právě získává jako ze života, a že si to prostě ten člověk, jako ne, že musí udělat sám, jako určitě ta pomoc ostatních je dobrá, ta pomoc druhých, ale taky je důležitý uvědomit si, že jsem to získal, protože mi někdo pomohl, nevydávat to pak jako za to, že jsem si to všechno udělala sama, prostě mi nikdo nepomohl. Já jsem si to tady všechno vybuodovala, a proto jsem moudrá. To si myslím, že... No já si myslím, že prostě člověk je moudřej životem. To si myslím, to si představím, že moudřej člověk je člověk, kterej má zkušenosti a přišel si k nim sám, vyřešil si to sám a udělal si z toho sám pro sebe nějaký závěr, na základě kterýho pak funguje dál.

Já: Super. Tak to je všechno, co jsem potřebovala.

Nela

Já: Jako první bych se tě chtěla zeptat, jestli by sis vybavila nějakou osobu, o který bys dokázala říct, že je moudrá?

Nela: No, možná teď si vybavím... jako musí to být reálná osoba?

Já: Nemusí, v pohodě.

Nela: Protože ona je to želva z Kung Fu Pandy. Já teď se přesně nepamatuju, jak se jmenuje. Ugwej. Mistr Ugwej, protože on vždycky řekl nějaký životní moudro a všichni se pak na něj odkazovali, že on byl duševní vůdce toho udojí. Takže to se mi asi teď vybaví, protože jsem byla v kině na tý čtyřce, takže...

Já: Takže takový čerstvý. A čím pro tebe byl moudrý? Co jsi tam spatřovala za moudrost?

Nela: No, vlastně mě přišlo, že ať už byla jakákoliv situace, že byl prostě takovej klidnej a rozvážnej, a že prostě věděl, nebo přišlo mi, že vyzařuje takovou energii, že ví, co má

dělat. A není to třeba uspěchaný, že vlastně všichni si říkali, proč to panebože dělá? A on věděl, že to má svůj důvod a věděl, že je to tak správně, a že jako... To je tak správně prostě. Takže to mi tak nějak přišlo.

Já: Super. A jak na to třeba ty druhý reagovali?

Nela: No, ty druhý... Občas se teda setkal s nepochopením. To jako jo. Protože vlastně zatím neviděli to, co on zatím viděl. A přijde mi, že mu kolikrát jako trochu nevěřili, ale stejně si i tak řekli, jo, mně to přijde jako blbost, ale dobře, když to říká, tak to asi nějaký důvod má. A asi...Prostě mu důvěřovali, protože už jako v minulosti několikrát se něco vyplnilo, nebo jako... Jak to říct? Že už jako v minulosti mu kolikrát nemuseli věřit a ono to nakonec dopadlo dobře, podle toho, jak on věděl, že to dopadne. Takže si řekli, fajn, tak to bude i v tomhle případě, že jako mě měli tu důvěru. Ale samozřejmě tam byla velká dávka nepochopení a přesvědčování a že jako tohleto není správně a tak. A on věděl, co je dobře a jak se to prostě bude vyvíjet.

Já: Díky. A dokázala by sis vybavit třeba někoho z tvýho okolí, koho znáš, o kom bys řekla, že je moudřej?

Nela: To je velice těžká otázka. V nějaký situaci mi přijde moudřej, ne jako každéj, ale jakože asi jo, jo, když je jeden člověk v nějaký situaci, tak mi vlastně připadá moudřej. Ale když se kouknu třeba na nějaké ostatní věci, tak to vlastně vůbec. Já nevím, jak to říct, jakože v jedný situaci, tak ten člověk se nějak zachová, a fakt to vypadá prostě moudře, prostě všechno nějak dopadne nebo nějaký životní moudro od toho člověka dostanu a je to jakože, jo to vlastně dává hroznej smysl. Ale když se kouknu třeba na ostatní reakce nebo ostatní jiné věci, co mi ten člověk řekne, tak to vlastně vůbec moudře nezní. A třeba tohlencto jedno bylo dobrý, ale ty ostatní nejsou. Takže nemůžu o tom člověku říct, že je moudřej, protože...Asi jako nemůžu říct, že ten člověk je moudřej, ale teď jako si nemůžu úplně vybavit. Možná bych řekla svoji babičku, protože ona taky jako studovala psychologii a vždycky třeba, když je mi špatně, tak ona mě nějak namotivuje. A vlastně to pak dává na konci nějaký smysl, že když jsem třeba ve stresu nebo něco se teď děje, a babička přijde a řekne mi, že třeba takhle se budeš cejtít, ale je to v pohodě. Tak já se pak tak cejtím, a pak už je to v pohodě třeba. Tak jako si říkám, že to je hodně moudrý. Moje babička, že je moudrá, ale vlastně když se kouknu na nějaký jiný názorový věci, tak mi přijde, že to by třeba moudřej člověk nemohl říct. Ale když to vezmu tak obecně, tak bych možná řekla, že je moudrá.

Já: A to je vlastně zajímavý, to, co říkáš, že vlastně to nevidíš komplexně, že ta osoba je jako moudrá, ale že je vlastně v tom nějaká rozporuplnost. Chápu to tak správně?

Nela: Nevím, jestli ten člověk, protože ta pohádka přece jenom je to pohádka, a on je tam vykreslenej prostě z jedny stránky. Tam třeba jako není vidět nějaká druhá stránka, třeba právě ty věci v minulosti, který udělal, ale úplně se nepovedly. A jako možná, že se člověk musí vyvíjet a že udělá nějaké věci, které nejsou moudrý, nejsou dobrý a pak se třeba z toho ponaučí, a pak už může bejt moudřej. Já nevím, jestli je to přirozená vlastnost, protože to podle mě by nemělo být přirozený. Že se k tomu člověk musí jako prokopat.

Já: A jaký by teda člověk měl být, aby si o něm dokázala říct, že je komplexně moudrý?

Nela: To vlastně nedokážu říct. Nebo jako jo, ale když bych se nad tím zamyslela, jako můžu říct, že takový obecný věci, že nereaguje jako přehnaně, že to může bejt prostě jenom znaky duševně zdravýho jedince a vůbec ten člověk nemusí být moudřej, jenom má nějaké sebeovládání. Takže možná důvěřuje nějakému jako procesu. Asi možná tam hrajou roli i nějaké zkušenosti, že má. Asi bych rozhodně neřekla, že ten člověk musí bejt starej. Může bejt i jako mladej. Já nevím, jako ta škála, jako mladý, starý, to bude každý posunutý jinde. Ale že třeba i jako třicetiletý člověk může být třeba jako moudřej. Ve dvaceti úplně si nemyslím, že je člověk moudřej. Samozřejmě může se stát, ale asi ty zkušenosti nejsou až tak jako velký. A rozhodně teda musí mít nějaké zkušenosti a možná, že dokáže třeba namotivovat právě ať už těma životníma moudrama nebo něčím svým. Možná, že dokáže i jako správně poradit nebo správně navíst na nějakou cestu. Že jako aniž by rovnou řekl, musíš udělat tohle, aby to bylo dobré. Ale jako navíst postupně toho člověka, že ten člověk na to třeba přijde sám. A řekla bych, že se třeba nechová nějak dětinsky a tak, ale to zase může bejt, to nemusí bejt úplně nutně moudřej člověk.

Já: A jak se to teda stane, že někdo může bejt moudřej už ve třiceti?

Nela: No, možná někdo jinej moudřej ho navedl na tu správnou cestu. Asi takhle. Nějaký jako možná, že bral už ty zkušenosti, že třeba nejsou přímo jeho, ale někoho jinýho, od kterého se to naučil, od toho jinýho moudrýho člověka. Ale myslím si, že... myslím si, že z většiny se člověk stane moudrým právě, že ho třeba někdo na tu cestu moudrosti navede. A ne, že se jednoho dne vzbudí a jsem moudřej.

Nela: A vzpomenula by sis třeba na nějaký okamžik, kdyby si řekla o sobě, že jsi byla moudrá?

Já: Já si myslím, že ne. Že já moudrá nejsem. Že třeba udělám něco, co mi připadá správný. A jako mně přijde, že vždycky to má nějaký negativní dopad. A já si jenom zvolím, který negativní dopad je pro mě jako horší a který ne. Takže bych úplně neřekla, že jsem moudrá.

Já: A proč si myslíš, že to není moudrý, když říkáš, že si zvolíš nějak správně?

Nela: Záleží jako správně, co správně. Je tím myšleno, že jako když mám na výběr dvě možnosti, jedna se mi líbí mnohem víc, ale třeba bych tím někoho urazila nebo zranila, tak si ji nevyberu. Protože prostě nechci nikoho urazit ani nikoho zranit. Takže si podle sebe si vlastně vyberu špatně, protože já chci jít tamtou cestou, ale kvůli někomu jinému jdu jinudy.

Já: A to podle tebe teda není moudrý?

Nela: No... Já vlastně nevím. Tohle jsem se možná postavila do takových hodně subjektivní situace. Ale... Já vlastně nevím, co z toho by bylo moudrý. Možná jako... By bylo moudrý třeba nevybrat si nic, ale jako... Zase jako, když jsou fakt jako dvě možnosti, že třeba někam pojedou nebo někam nepojedu, tak si nemůžu vybrat jako oboje. Takže... Nebo nevybrat si nic, takhle. Takže vlastně jako... Nevím, jestli je to moudrý. Možná spíš jako chytrý, protože nechci mít problémy. Jakože... Jakože nějaká... Jakože lstivost v uvozovkách jakože... Jsem je teď obelstila, že nemůžou na mě bejt našťvaný nebo smutný nebo cokoliv. A že se jako vyhnu nějakému jako problému. Ale pak mám zase jako problém třeba v sobě, že jo no, kdybych tam jela... Takže jako otázka no, jestli je to jako moudrý... Možná, já nevím. Pro mě je to jako možná příjemnější, protože jako když to mám v sobě, tak s tím můžu jako líp pracovat. Ale když to jsou jiný lidi, tak jim můžu říct cokoliv. Ale dokud jako oni si to nějak nepřeberou nebo cokoliv, tak to v nich prostě bude.

Já: A říkáš, že to není moudrý, že je to možná spíš chytrý? A vnímáš, že je nějaký rozdíl mezi tím, když je to moudrý a chytrý?

Nela: Stoprocentně. Protože mně přijde, že chytrost je taková jako... Že na to přijdu a člověk může být prostě chytřej i jako mladej. Prostě na něco přijít. Něco jako vymyslet. Nějak, aby to mělo třeba nějaký prospěch nebo něco takového. Ale že ten moudrý člověk prostě udělá tu správnou věc. Nebo jako... Hmm... No, já v tom jako vnímám ten rozdíl, jenom teď nevím, jak to vysvětlit. Prostě chytrost je nějaká vlastnost, kterou jako člověk má. Že mi přijde, že se s tím jako člověk narodí, že některý lidi jsou chytrý a prostě jim třeba jde se učit, některý lidi tolik chytrý nejsou a třeba jim to vůbec nejde, vůbec nic. Ale zase jim jdou jiný věci, sport, něco takového a na to se... nebo jako

tam se taky může využít ta chytrost. Ale mně přijde, že ta moudrost se jako musí získat a člověk si ji musí nějak zasloužit. A chce to nějakou jako cestu. Ta chytrost asi taky, ale přijde mi... Jako vnímám to, že chytrost je taková trošku vypočítavá, a ta moudrost je taková jako přirozenost, ale jako člověk si ji musí vydobít, nebo já nevím, jak to říct. Ale takhle mi to jako přijde.

Já: A jakej bys třeba vnímala rozdíl mezi moudrým a chytrým člověkem?

Nela: Tak ten moudřej člověk... Já bych ho vnímala jako někoho, kdo mi prostě poradí, a právě mě jako navede na tu správnou cestu a abych ho potom v budoucnosti třeba nepotřebovala, protože už bych na té cestě byla a už bych se mohla správně rozhodovat sama. Ale za chytrým člověkem si přijdu pro radu, jako co mám udělat teď. On mi řekne, co mám udělat teď, ale vlastně v budoucnosti mi to k ničemu být nemusí, protože se dostanu do jiných situace, kdyžto kdybych byla s tím moudrým člověkem, tak on by mě nějak navedl na tu cestu třeba jak se rozhodovat, jestli ti víc vyhovuje tato cestu, že třeba uděláš něco podle sebe anebo jestli ti víc vyhovuje třeba udělat něco podle někoho jiného a ten chytrý člověk ti třeba řekne, udělej tohlencto, je to lepší. A že ten moudrý člověk vlastně řekne, a co je pro tebe lepší? A ten člověk se nad tím zamyslí a řekne si, aha, teď už vím, jak se jako rozhodovat nebo s tím nějak pracovat, jako jak bych se chtěla rozhodnout nebo tak. Takže ten chytrý člověk mi prostě řekne konkrétní věc a už to nějak dál jako neřeší. Takhle bych to asi vnímala.

Já: Vnímáš tam třeba ještě nějaký další rozdíl mezi nima?

Nela: Ten chytrý člověk možná občas... Že ten moudrý ví, co má dělat, anebo rozhodne se správně, kdyžto ten chytřej, tak si to může prostě nějak vymyslet to řešení, který je podle něj správný, ale třeba nemusí. Já nevím. Jako ten rozdíl tam nějaký vnímám, ale vlastně jako asi nedokážu úplně konkrétně říct, co tam je. Prostě chytrost...je chytrost i moudrost. No. Nevím, no.

Já: Dokázala by sis vybavit naopak třeba nějaký okamžik, kdy si myslíš o sobě, že jsi byla nemoudrá?

Nela: No, rozhodně... Já si teď nemůžu prostě vybavit vůbec nic. Vůbec nic. Mám pocit, že jsem zapomněla svůj život. Ale to mám takhle jako vždycky. No. Nevím, asi... asi možná jakoby v těch...

Já: Asi není potřeba, aby to bylo něco jako zásadního.

Nela: Jenomže já se prostě nemůžu vůbec soustředit na to, co jsem dělala. Tak asi jako spousta věcí. Spousta jako rozhodnutí.

Já: Ona to je těžká otázka, ono je těžký si to takhle vybavit.

Nela: Je. Jako je no. Ale třeba když se fakt jako rozhoduju, tak mi přijde, že jako nevybírám moudře, že prostě třeba kolikrát nebo... Když jako je nějaká akce a můj kamarád, jakože by potřeboval někoho, tak já se do toho hnedka vrhnu, a pak vlastně zjistím, že mě to nějak nebere. A že by mě to vlastně ani nebralo, kdybych se nad tím trochu zamyslela, že jsem taková hodně nerozvážná, a já si myslím, že to je nemoudrý být nerozvážný. Asi tak.

Já: Takže vnímáš nerozvážnost jako opak moudrosti?

Nela: Jako opak moudrosti? No to... Asi trochu, jo. Protože když je ten člověk prostě nevyvážený a nerozhodnej a nerozvážnej a všechno tohlencto, tak si myslím, že asi jako není moudřej, protože já nevím, prostě mě přijde, že moudřej člověk, jako jo, občas má svoje chvílky, kdy třeba neví, ale je jako klidnej a rozvážnej a popřemější a nakonec prostě udělá tu správnou věc.

Já: Když říkáš, že je klidnej, tak co to pro tebe znamená, že je klidnej?

Nela: No, já to vlastně asi jako беру hodně na venek, že jako, nevím, třeba sedí nebo stojí a prostě přemější, ale ono to může být i jako ten klid, jakože v duši, že tam nemá jako nějaký obří víry myšlenek a jedna se mu hrne přes druhou, že to všechno nějak dokáže usměrnit, uklidnit, aby mu to pomohlo se soustředit jako na tu věc, kterou třeba řeší.

Já: Takže máš pocit, že v sobě nemá nějaký vnitřní chaos?

Nela: No to určitě má, ale má ho jakoby pod nějakou kontrolu, že vlastně jako podle mě ten chaos je prostě potřeba a že on ho tam má, ale ví o něm, a to je podle mě jako důležitý, že o něm ví, ale že ho jako dokáže trošku upozadit a jako přepnout do toho nechaotickýho, do toho jako srovnanýho, a že jo, ten chaos tam prostě jako je, ale že dokáže jako přepnout.

Já: A co by teda mohlo být opakem moudrosti?

Nela: No tak... To já vlastně jako jsem nad tím nikdy nepřemýšlela. No ale možná ta nerozvážnost, no. Jako protože říct nemoudrost je takový jako hodně... No. Jako kdyby to měla být fakt asi nějaká vlastnost, tak nějaká ta, řekla bych, že nerozvážnost.

Já: Přijde ti třeba důležitý přemýšlet o tom, co to je moudrost?

Nela: Určitě jo. Kdybysme totiž jako... O všem se dá teoreticky říct, že o tom není potřeba nějak jako přemýšlet, zatěžovat se tím. Ale myslím si, že i když moudrý nejsme, tak nám to třeba jako buďto pomůže se k té moudrosti třeba dostat blíž, anebo prostě už jenom tím, že zapojíme mozek, tak nám to strašně prospěje. Takže si myslím, že to je rozhodně důležitý, jako je.

Já: Kdybys to měla tak jako shrnout, co by byla pro tebe jako definice moudrosti? Kdybys měla říct, co to je moudrost?

Nela: Moudrost je asi vlastnost, ke které si každé nějak musí dojít sám. Neříkám, že bez pomoci, ale že vlastně pokud člověk nějakým způsobem odmítá být moudrý, tak moudrý prostě nebude. A asi je to vlastnost, která je důležitá pro nějaký jako vůdce, že když jsem jako nějakéj řadovej pěšák, tak asi nepotřebuji být zrovna moudřej. Stačí mi důvěřovat tomu moudrýmu, třeba se k té moudrosti jako jednou dostanu s nějakou pomocí a pílí. A zároveň...Nevím je to třeba schopnost správně se rozhodnout a motivovat lidi kolem sebe. To vlastně nemusí. No, je to velice těžké. Ale řekla bych, že je to vlastnost, která jako fakt se k ní člověk musí nějak dostat a je to taková jako rozvážnost, klid a umět motivovat a pracovat třeba s lidmi. Ale jako ne ve zlým. Prostě dělat to pro ty lidi. Třeba tak.

Já: Co ti přijde těžkého na tom říct, co to je moudrost?

Nela: No, asi to bude tím, že prostě nejsem filozof, my teď máme filozofii. A tam jako cokoliv, co máme definovat, tak je pro mě fakt strašný, protože je to hrozně takový abstraktní, a že vlastně mi přijde, že... Nebo nedokážu si třeba vybavit člověka, o kterém by se dalo říct, že je 100 % moudřej. A teď ho tady vidím, a teď vidím všechny ty jeho vlastnosti. Kdybych to takhle měla, tak bych to jasně dokázala definovat. Ale tím, že vlastně nikoho takovýho úplně přesně 100 % moudrýho prostě nemám, nevidím, nevím, nebo jak to říct. Tak je to vlastně hrozně těžký. A ty vlastnosti pak jsou hrozně sporný, protože všechny tyhle vlastnosti nebo nějaký z těch vlastností může být člověk, který třeba vůbec není moudřej, jenom právě třeba se umí sebe ovládat, umí prostě ovládat své myšlenky, ale nemusí být moudřej. Že jako je to prostě takový hodně sporný, mi přijde, že je to něco jako... Já nevím je to prostě jako těžký právě asi v tomhlectom, že jako není třeba i ten člověk, který prostě, jo tohleto je prostě definice moudrosti, a teď jako jaký je, a teď jako vidím.

Já: A co by teda pro tebe říkalo, že nějaký člověk může mít ty vlastnosti, že je klidnej, umí se kontrolovat, a co je teda ten mezník, kdy už jako je moudřej?

Nela: Hmm... To je hodně těžký říct. No... Tak možná ten mezník je... Hmm... No... Mě vůbec nic nenapadá vlastně. Chtěla jsem říct, že třeba přijímá dobře sám sebe, ale tak jako to taky nemusí být ten mezník. To nemusí být to navíc. No, protože hodně lidí mají v něj důvěru, to taky nemůže být, protože prostě lidi můžou mít důvěru ke kdekomu. No... Já si myslím, bude to znít blbě. Ale musí to z toho člověka trochu vyzařovat. Jakože... Že on o sobě nemusí říct, že je moudřej. Ale třeba všichni ostatní

ho tak jako vidí. Ale zas na druhou stranou úsudky ostatních lidí můžou být jako šílený, takže to asi taky nejde úplně říct.

Já: Ale máš pocit, že je to tomu vlastně nějak nejbliž jako tohle?

Nela: Jo. Asi, že nejbliž je prostě jako ten pocit, že z něj mít, že je jako asi fakt moudřej.

Já: Tak jo, a dokázala by sis vybavit třeba nějakou jako známou osobnost, o který bys řekla, že je moudrá třeba z minulosti nebo ze současnosti?

Nela: To si nedokážu vybavit.

Já: To nevádí, já bych počítala tu želvu.

Nela: Ta mi přijde jako nejmoudřejší. No ale tam je to prostě jako pohádka. Mně přijde, že tam fakt jako hodně z toho беру, protože on fakt jako ta želva prostě jako... Byla fakt taková klidná a prostě jako i když se třeba to rozhodnutí zdálo úplně šílený, tak ta želva prostě jako věděla, že jo, takhle to má být a musíte tomu prostě důvěřovat, takhle to prostě má být. A jako i to z ní prostě jako vyzařovalo, že prostě je jako moudřej podle toho chování a tak. Takže to bych asi řekla.

Já: Jo super. Tak jo děkuji, tak to je všechno, co jsem potřebovala.

Libor

Já: Tak, já bych se tě chtěla takhle na začátku zeptat, jestli by sis dokázal vybavit nějakou osobu, o které bys dokázal říct, že je moudrá?

Libor: No já, když se řekne moudrost, tak hned si představím buď nějakého jako starce, třeba někoho, anebo, no většinou to bývá starec, třeba nějaký starší člověk, třeba ve filmech, nebo v seriálech, že vždycky ten moudřejší je ten starší chlap, který má prostě zkušenosti, a byl tím životem, tak většinou si spojuju moudrost s nějakým, nevím starcem.

Já: Aha, a dokážeš si vybavit nějakého konkrétního člověka, kterýho třeba ty znáš?

Libor: Tak já si třeba myslím, že můj táta je takovej moudřejší, ale protože on už tím... hodně věcmi si prošel, už prostě toho zažil dost, tak...

Já: Jasně. A v čem si myslíš, že je moudrý?

Libor: No, že ví, jak se třeba vypořádat s nějakou situací, ví prostě, co dělat. Ví, no, jako nikdy si nepamatuju si třeba ani jednou, kdyby jsem se jako třeba v nějakých situacích hledal věci, že prostě když je v nějaké situaci, tak ví, jak ji řešit prostě sám od sebe, protože už má zkušenosti, tak v tom si myslím, že je moudrost.

Já: A jak tu situaci třeba řeší?

Libor: Tak když, já nevím, třeba něco se rozbije, tak vlastně hned ví, co s tím je, jde třeba koupit na to nové součástky, a opraví to. Nemusí si právě nic hledat ani povolat si žádnou pomoc, prostě ví, jak sám na to, anebo když prostě třeba je nějaký problém, jako abstraktní, že jo, není to nějaký fyzický, tak taky ví, co říct.

Já: Fajn. A dokážeš si vybavit třeba nějakou známou osobnost, klidně to může být i někdo z filmu, nebo tak, o který bys řekl, že je moudrá?

Libor: Jako, může to být postava?

Já: Klidně to může být postava.

Libor: Gandalf, nevím, teďka myslím na Gandalfa, z nějakých důvodů.

Já: Jasně, a v čem bys ho viděl jako moudrýho?

Libor: No, protože taky vlastně je obrovský problém a hned to řeší. Hned ví třeba za kým jít, co dělat. Já myslím, že v tom je ta moudrost, když člověk má ty zkušenosti a ví, jak na situaci.

Já: A myslíš, že ty jsi byl někdy moudrý? Dokázal by sis vybavit nějakou situaci?

Libor: No, já si o sobě nemyslím moc, že jsem moudrý. Nevím, nemám nějaký pocit, že jsem moudřej, že něco znám. Třeba v práci na brigádě, už jí dělám asi 10 měsíců, takže tam asi vím, jak si třeba řešit problémy, ale třeba když se řeší nějaké abstraktní problémy, tak nevím, nemyslím si, že jsem moc moudrý. Ale myslím, že to časem se podle mě zlepší.

Já: Aha, takže proč si myslíš, že teď ještě nejsi moudrý?

Libor: Protože ještě nemám zkušenosti, ještě zažívám hodně věcí poprvé. A já jsem... podle mě ta moudrost je ve zkušenostech, takže když to zažívám ještě poprvé, tak nemůžu ani být moudrý podle mě.

Já: A udělal jsi někdy třeba něco, ne že bys třeba o sobě dokázal říct, že jsi moudrý, ale udělal jsi třeba někdy něco moudrýho, nějaký rozhodnutí nebo nějaký čin?

Libor: Tak asi ono, párkrát třeba na základce se... nevím to bylo na sídlišti v XY. Spolužáci se třeba často... byli takový, že se tam hádali a třeba se tam prostě různý trošičku se tam třeba praštili nebo něco takového, tak vyřešit ten problém nebo je uklidnit, to jsem párkrát...to se mi povedlo, ale to je asi tak všechno, co mě teďka napadá.

Já: Takže tu moudrost vidíš i v nějakým takovýmhle jako řešením problémům?

Libor: Jo, já si myslím, že moudrost přichází se zkušenostmi, a se zkušenostmi může člověk řešit situace jednoduše.

Já: A udělal jsi někdy naopak třeba něco fakt nemoudrýho?

Libor: Tak udělal jsem pár špatných finančních rozhodnutí. Koupil jsem si věci, které jsem nepotřeboval nebo prostě... nebo jsem třeba něco... mohl jsem si počkat, než to třeba bude ve slevě, protože já vím, že to bude ve slevě, ale stejně jsem si to koupil, když to bylo za plnou cenu. To jsem si myslím, že je taky nemoudrý.

Já: A v čem je to nemoudrý?

Libor: Protože já vlastně už jsem měl v tom tu zkušenost, nebo třeba s tou slevou, to vím, že prostě, že třeba kdybych si počkal dva měsíce, tak bude svátek a bude sleva. A mohl jsem si to koupit takhle. A s tím zkušenost mám. Jenže to jsem neudělal, proto si myslím, že to je nemoudrý.

Já: A proč jsi to neudělal?

Libor: Protože jsem se nemohl dočkat to mít že jo. Chtěl jsem to. A prostě jako měl jsem na to prostředky a chtěl jsem to, tak jsem si to koupil no.

Já: Jasně. A ty jsi říkal, že když se řekne vlastně ta moudrost, že tě nepadají vždycky ty starší postavy. Takže si myslíš, že ta moudrost přichází se stářím?

Libor: Nemusí to být vždycky. To je jen takový stereotypní spíš. Může to být třeba člověk, nějaký mladej člověk, ale prošel si v tom životě fakt hodně věcmi. Že prostě měl třeba těžký dětství, nebo měl horší. Tak podle mě ty lidi jsou moudřejší. Když měl někdo jako dobrý dětství a třeba byl trošku rozmazlovaný, tak si myslím, že to není úplně...nebo není hned moudřej. Trvá to delší čas. Ale třeba někdo, který měl problémovější dětství, tak podle mě je moudřejší už v mladším věku.

Já: A proč, když má někdo problémovější to dětství, tak proč je moudřejší?

Libor: Protože zažil víc typů situací. Byl v těch fakt hrozných. Když zažije ještě nějaký ty lepší k tomu, tak je to nejlepší. Potom je moudřej. Když má třeba jen špatný dětství, když se dějou jenom špatný věci, tak pak to není moudrý člověk. To je jenom hodně negativní nebo člověk ve špatném místě. Ale když má někdo dobrý zážitky, ale i špatný, tak prostě už si prošel víc jako tím spektrem situací, těma typama a podle mě je moudřejší. Když má někdo jenom dobrý dětství a furt ho někdo rozmazluje, tak prostě...no.

Já: A jakýma situacema si ten člověk musí projít, říkáš dobrý a špatný, a co to třeba znamená?

Libor: Tak dobrý podle mě... Tak třeba když někdo prostě chce nové oblečení, tak rodiče mu hned to koupej. Nebo když vlastně něco ten člověk chce, tak to hned má. To je takový to rozmazlování podle mě typické, stereotypní. A potom třeba nějaká ta horší je, když se třeba, nevím, doma řve furt nebo třeba nějaký domácí násilí. To taky vím z blízkého

okruhu, že vlastně třeba máma právě taky neměla úplně nejjednodušší dětství. Ani ten táta, oni oba prarodiče nejsou nejlepší úplně. Tak ty třeba měli právě, že... máma prostě třeba už od dětského věku pomalu věděla, co už třeba až ona bude mít děti, tak jak se k nim nechovat, co dělat a co ne. Protože věděla... na vlastní situaci už si uvědomovala, že prostě tím nikoho jiného nechce ho do toho nutit...do té situace dostat.

Já: Takže vidíš nějakou tu moudrost i u té mamky?

Libor: Vidím...Vidím moudrost u obou rodičů. Já si vzpomínám spíš na tátu, protože táta je hodně na ty fyzický věci. No na ty abstraktní taky, ale máma ta je taky...ta je podle mě moudrá. Ta je dobrá taky právě na různý třeba, když je nějaký emocionální problém nebo něco takového.

Já: A v čem je teda ta mamky moudrost?

Libor: No, protože právě ty její rodiče... Oni jí nějak nemlátili moc, nebylo to nic fyzického. Ale bylo to takový emocionální. No jako bylo to takový emocionální, nevím, jak to říct. No jako emocionálně jí ublížovali, asi tak to můžu říct. Tak v tom tkví ta mámina moudrost. Tátova moudrost, protože třeba když vyrůstal, tak pracoval hodně z rukama, řemeslnicky, třeba nějaký činnosti, pracoval hodně s rukama, takže proto je moudrý, nebo ví co dělat v těchle situacích, a máma zase naopak v těch abstraktních.

Já: Ty jsi říkal, jak se teda vytvořila ta mamky moudrost, z čeho teda jakoby vzešla, ale jak vypadá teďkon teda, v čem se to projevuje?

Libor: No tak máma třeba, ona pracuje v HR, ve firmě, což od psychologie možná vlastně není zas tak daleko, a tam třeba právě ví, když je, už párkrát jsme si povídali, nebo o tom, když je nějaký pracovník v špatný situaci, protože on pracuje v korporátu a někdy prostě ty, no někdy prostě jsou v managementu špatný lidi, tak je třeba z té situace zvládnout dostat, protože chápe, že si prožívají něčím jako špatným, že teďka mě jeden jako případ napadá takhle. Byl prostě jeden chlap a jeho jako přítelkyně, pracovali na takovém skladu, oni, prostě sklad, a ta jejich šéfka, nevím, asi žárlila nebo něco, ale prostě je neměla ráda, tak jim schválně dávali směny tak, aby se vlastně skoro nikdy neviděli vůbec. Že třeba jeden pracoval noci, jeden pracoval jako dny, takže se vůbec nevidali a máma si toho všimla a dostala toho chlapa do jiného oddělení, aby měl stejný směny a aby se mohli víc vídat a být spolu, tak třeba takovýhle problémy řeší máma.

Já: Tak to jo... A jak to na člověku poznáš, že je moudřej?

Libor: To musí...to nebudu... to není hned. Oni třeba, když si vybavím toho stereotypického moudrého člověka, tak to je většinou nějaký starší člověk, jenže já bych neřekl, že každý prostě stařec nebo prostě třeba nějaká babička, že jsou moudrý, to fakt musím ty lidi poznat a vědět, jak se chovají. To myslím, že to je něco dlouhodobějšího. To nejde poznat hned.

Já: A v tom dlouhodobém výhledu, jak to teda poznáš?

Libor: No to je vidět, jak se zachovají. Protože já třeba, babička... to bych řekl, že ona vůbec není moudrá, ona sotva ví, hned se něco stane, jakákoliv maličkost a volá tátu. Hned. Není vůbec schopná sama poradit, kdybych třeba šel za ní za radou, tak by mi vůbec nic nebyla schopná říct, protože já ani nevím, jestli si něčím prožila, ale ona prostě není schopná řešit problémy sama za sebe. Potřebuje pomoc pokaždý. Tak třeba tím, no.

Já: Vnímáš nějaký rozdíl mezi tím být moudrý a být chytrý?

Libor: Já si myslím, že moudrý je schopný třeba právě takhle, můžu stávat se z těch zkušeností a řešit problémy, zatím co bejt chytřej, to je spíš mít znalosti. Že třeba, když se mě někdo zeptá na nějakou, já nevím, otázku z učebnice, tak to je podle mě jako chytrost sama.

Já: Jasně. A kdybys to měl teda nějak shrnout, kdybys měl říct nějakou tvoji definici moudrosti, tak jak bys to řekl?

Libor: Tak moudrost, podle mě, je chování se... nebo jako řešení problémů pomocí vlastních zkušeností. Něco takového asi.

Já: A co by bylo podle tebe opakem moudrosti?

Libor: Tak to je... nevím, to je třeba taková...napadá mě naivita, ale nevím, jestli to je blbost teďka.

Já: Jo, jestli to tak máš, tak v pohodě. A v čem naivita? V čem je to?

Libor: Většinou to jsou lidi, kteří právě nemají v něčem zkušenosti a doufají, že se něco stane. I když třeba vůbec nevědí, jestli se to stane, nebo doufají, že nějakou znaj odpověď, ale neznaj jí. To je podle mě ta najivita.

Já: Jo, fajn. Tak super, to je všechno, co jsem potřebovala.

Karel

Já: Tak já bych se tě nejdřív chtěla zeptat, jestli by sis dokázal vybavit nějakou osobu, o který bys dokázal říct, že je moudrá.

Karel: Jako z vlastního okruhu? Vlastního okruhu asi první fakt jako moudrý člověk, pan XY, co se týče nějakého... To je můj učitel. To je takový akademicky moudrý člověk. Životně moudrý člověk asi můj děda. To je zrovna člověk, který vůbec není vzdělaný, protože má učňák strojírenskej, ale zažil toho hodně, prostě takhle no.

Já: Jasně, a v čem je pro tebe moudrý?

Karel: V tom rozhodování na takových těch... V té orientaci v tom... Ohledně té orientace v tom životě asi. V tom, jak si připouští, že každá ta mince má dvě strany, i co se týče tý politiky a takové, a že to není prostě černobílý ty věci. Že i dobré věci mají špatné následky. A pak nějaká ta životní sečtělost, bych řekl.

Já: A jak to vypadá ta životní sečtělost?

Karel: No že to...ten člověk toho zažil tolik, že on už prostě může se spolíhat pouze na ty věci, co zažil v minulosti, na ty své zkušenosti, a vyřeší 95 % problémů s tím. Takhle pro mě vypadá ta sečtělost.

Já: A dokázal by sis vybavit ještě nějakou osobu, která je třeba nějak známa?

Karel: Historicky?

Já: Historicky nebo klidně současnost.

Karel: Budu chvíli. Ono ohledně nějakých těch osob panuje takový, že jo, už jako legendy pomalu. Už jenom tím, jak byly. Plácnu třeba Alžběta II. byla hrozně dlouho na trůně, takže prostě lidi už jí berou, že musí být moudrá. Ale nějaký fakt jako moudrý člověk. Nevadí třeba, že budu půl minuty ještě přemýšlet?

Já: Jo v pohodě, jak dlouho chceš.

Karel: Řeknu asi třeba odpověď, která je ovlivněná tím, že mi ten člověk přijde jako frajer, nebo jak to říct, a nevím jako nakolik doopravdy byl moudřej, ale třeba Julius César.

Já: A v čem bys to viděl?

Karel: Asi jako, jak byl schopný se rozhodnout, zároveň to risknout, nebo takový to vypočítavý riziko. Ale bylo to samozřejmě riskantní ten Rubikon překročit a prostě zapsat se do historie na další tisíce let. Asi tak.

Já: Dokázal bys říct, jestli ty sám jsi někdy ve svém životě udělal něco moudrého? Nebo se třeba rozhodl nějak moudře?

Karel: Já si asi myslím, že mám takový problém, že vždycky jako hrozně... kolikrát impulzivně jedním a rozhodně je... jako ne extra jako promyšleně, ale zase mám hodně dobrý instinkt, na základě kterého se rozhoduji. To mi jde, ale vždycky to k tomu ještě musím nějak dopravit atd. Do něčeho vždycky skočím po hlavě, pak to upravím a prostě nějak prokloužám tím životem. Ale neřekl bych vysloveně, že

jsem takovej, ono podle mě i není taky 100% moudrý bejt takovej, řekněme, moudřej rozmýšlivěj člověk, tak, jak si člověk představí toho moudrého člověka. Každý má vlastní, podle mě, nějakou formu.

Já: A jaký ty formy teda můžou být?

Karel: Tak podle mě ta moudrost vždycky musí být spojená s něčím, s nějakou statečností, nebo buďto s tou nějakou statečností, s tím že se člověk něčeho nebojí, nebo prostě s extrémní akademickou chytrostí, když to člověk dokáže propojit, což je jako, třeba zrovna ten pan XY, tak ten je hrozně akademicky chytrý, ten je kronikář, má i doktorát z filozofie a takovýchle věcí, a on prostě ví ty souvislosti ohledně dějepisu, literatura, všechno, čeština, všechno z toho slejvá dohromady, je to vlastně hrozně hustý...(citlivé informace)...Myslím si, že ta moudrost, že to jako nemusí přímo souviset s inteligencí, že to jsou prostě zkušenosti, schopnost se rychle rozhodovat, i ta inteligence, ale prostě ne stoprocentně, jo, a vlastně moudřej je člověk, který má všeho tak akorát a má to v harmonii, tyhle ty různé faktory, to je pro mě moudrost asi. Jsem si to taky sám uvědomil v tom rozhovoru, že...

Já: A co jsou teda ty faktory? Dokážeš mi je nějak blíž popsat?

Karel: Tak si určitě myslím, že člověk, který celý život může být chytřej, ale celý život prostě sedí v rohu, nic nikdy nedělá, tak moudřej vlastně není, protože nedá život těm svojm myšlenkám. Potom si myslím, že když je zase člověk, který je prostě tupej a dělá všechny možné věci bez nějakýho rozmyslu, tak taky není moudrý. Myslím si, že v tom musí být nějaká harmonie. Myslím si, že ideologie nějaká hraje prostě jako určitě roli, že nějaké ideologie má jako tendenci prostě z lidí nedělat moudrý lidi nějakým způsobem. Třeba komunismus. To je můj názor, že prostě ta ideologie, která prostě odpovídá zdravýmu rozumu a nám v teorii zní dobře, ale vlastně vynechává kompletně lidský faktor, to, že my chceme pořád čím dá tím víc. A je to tak, každěj, kdo tak chce. Takže takhle. Podle mě ideologie, nějaká ta statečnost dělat ty rozhodnutí rychlý, věřit si, takže sebedůvěra nějaká, ale fakt i ta inteligence. Všechno tohleto dává dohromady moudrost. Nevím, asi to nesedí nějaký tvojí nebo vaší...

Já: Já nemám vůbec žádnou definici moudrosti, takže to vůbec není, jestli to odpovídá nebo neodpovídá, já to taky nevím... A ty jsi mluvil vlastně o tom, že tě napadá nějaká starší osoba spojená s tou moudrostí. Myslíš si, že moudrost nějak souvisí s věkem? Nebo jak je to?

Karel: Myslím si, že je pravděpodobnější, že jí bude mít starší člověk, že tam prostě nějaký faktor těch zkušeností bude hrát roli. Na druhou stranu, pokud se já jako 18letý, 19letý

budu něčemu hodně věnovat, tak můžu být moudřej v tom už relativně brzo. Ale myslím si, že záleží no... Třeba v porovnání se svýma prarodičema, v něčem jsem rozhodně moudřejší. Že si říkám, proč něco prostě neudělaj. A takový. To je zajímavá otázka. Zase někdy si uvědomuji, že oni mi říkají věci, já si myslím, že to jsou blbosti, a s odstupem času mi dochází, že to je ta pravda. Myslím si, že spíš bude asi trochu... Podle mě, pokud budeme mít dva stejné lidi se stejnou inteligencí, nějakou tou sebedůvěrou a tímhle tím, tak spíš ten starší z nich bude moudřejší než ten mladší. Takhle bych to řekl.

Já: A v čem bys byl třeba moudřejší než ty tvoji prarodiče?

Karel: Například, dávali mi, oni podnikají, dávali mi nějaký spoření a dali ho s úrokem, který je prostě takovej, že potom, když si člověk porovná inflaci, tak prakticky to ty peníze zachová. To je všechno. Ale i tak je to nejlepší úrok nějakých spořicíh spořitelén. Přičemž já, že jo, nějak se orientuji ve světě, dělám nějaké, že jo, ty a vím, že třeba minimální investování, že prostě tam je nějakých těch 10 %, jako 6-10 % ročně. Tady se bavíme třeba o 2,5 % na tom spoření. Což samozřejmě, já jsem rád, že mi dali spoření, všechno, ale dalo by se to prostě líp využít. Na druhou stranu, prostě kdyby měli pocit, že je to banka, že to je prostě jistota. To já taky chápu. A oni vyrostli, žili v komunismu většinu života, oni prožili prostě v komunismu, takže prostě tam tohleto se nějak moc nehrálo. Vlastně, když takhle něco řešili, buďto dluhopisy, nebo takhle fakt jako bankovní spoření. Takže v tom si myslím, že bych mohl být moudřejší. Na druhou stranu, prostě vím, že já bych to dal do těch akcií a ono to zrovna bude mít pullback, zrovna se to trochu stáhne, protože minulý rok byl jako rekordní nárůst. Takže řešit, já v tom taky nic řešit nechci. Jo ale prostě...

Já: A v čem bys tam byl teda moudřejší?

Karel: Tak rozhodně třeba tohleto bych asi fakt bych to dal do těch akcií. To není jako risk, to jsou prostě akcie, který jsou napojený na nás všechny, na tu naši civilizaci. Prostě Apple a 500 těch nejsilnějších. Slyšelas o tom, že jo?

Já: Jo jo.

Karel: Takže prostě do tohohle, to, když by mělo spadnout na nulu, tak je to stejně jedno, protože ekonomicky tady se to zhroutí všechno. Takže asi to bych udělal, a potom jsou tam další věci ohledně toho jejich hospodářství, o těch pozemcích, který mi přijdou trochu bizarní. Zase na druhou stranu prostě někdy ty věci v tom životě tak nastanou a prostě jsou. Sám to vím, že taky byste... znát jako moji situaci a taky byste prostě řekla, že něco je bizarní.

Já: Tykáme si.

Karel: Tak taky bys řekla, že prostě nějaké věci v mém životě jsou bizarní. Kdyby si tu situaci znala, já bych řekl, že jsou v pohodě. Každý je prostě nějaký, každý má nějakou vlastní formu autismu trošku v něčem. Nebo já si to myslím.

Já: A je třeba nějaká situace, o které bys řekl, že ses v ní zachoval fakt nemoudře? Nebo že jsi byl někdy nemoudřej?

Karel: Myslím si, že určitě s odstupem času, ale když už odeberu ty emoce kolem toho, nějaký ty jo... Já jsem se... Prošel jsem dost, každý projde v tomto věku, jako myslím si nějakým vývojem, nějak se do toho dospělýho člověka formuje. A s odstupem času bych řekl, že prakticky cokoliv jsem měl před 2 lety, před třema, bylo do velké míry nemoudrý. A na druhou stranu věc, která mi přišla nemoudrá, tak teďka si uvědomuju, jak moc mi to dalo. Takže...

Já: A můžeš mi o tom říct víc?

Karel: Konkretizovat určitě můžu. Já jsem před... Tak, já jsem... Bydlím sám... (citlivá data) ... Přičemž to teda bylo po situaci, kdy... Můj táta pracuje ve Švýcarsku, on je to normálně učitel, vyučenej, ale prostě jeho to nikdy nebavilo, pracuje tam a on tam teda dělá řidiče a on umí dobře německy a je to Švýcarsko, takže to má jako...I jako řidič se má Čech skvěle. A my jsme zůstali doma, normálně já a můj tři bráchové s mámou, máme jako velký barák, všechno, ale prostě s mámou to drhlo. Máma je prostě křesťansky založený člověk, ktorej... Já jsem jejich nejstarší sourozenec, takže prostě jako každý nejstarší sourozenec, je jedno jaký je jeho rodič, ale potřebuje brousit hrany té nějaký jako ideologie té výchovy. No tak jsem si toho všiml asi u všech, že prostě první to prorazí a druhý už potom to mají úplně bez problémů. No a já jsem takhle jako... Ještě do toho byl zamíchaný COVID, takže člověk se od těch svých kamarádů ze školy vzdálil atd. Prostě dělal jsem nějaký blbosti, co se týče třeba jako i holek. Můj mámě to vadilo, prostě jsme se hodně hádali, ale nejen kvůli tomu, ohledně všeho možnýho. Ohledně věcí, o kterých by se teďka jako ani ona nehádala. Ale ani ne jakože už ani se mnou, ale prostě už ani třeba s bráchama. Protože prostě je to absurdní. No pohádali jsme se a ona mě z toho baráku jako vyhodila a táta mi tady teda sehnal byt a já tady teďka bydlím v XY. Nebo takhle, ten byt jsem si sehnal já za hodně, hodně dobrý peníze. Je to v centru, jakože prostě je to zase jako to. A postupně od té doby, co jsem tam, tak jsem si ho prostě skvěle zařídil, ale taky známky šly nahoru a celkově to moje uvažování, a stal se ze mě vlastně soběstačnější dospělej člověk. Tehdá jsem si prostě říkal, že to je asi docela blbý, nebo ve smyslu, že jako to

to. Na druhou stranu jsem se prostě těšil, že člověk bude sám, bude moct dělat blbosti. Ale teďka to vnímám třeba prostě jako dobrou věc. Takže... Teďka teda čekám, jak budu mít auto, abych mohl navštěvovat bráchu malýho, kterému jsou čtyři roky. Člověk chce být v jeho životě víc a taky on mě chce mít ve svém životě. Takže prostě tam jako... To je jako jediné, na co musím ještě zatlačit, ale jinak jako není nějak jako důvod. Jinak jsem rád, že se to prostě stalo, protože mě to posunulo a otevřelo mi rozhledy. Díky tomu jsem se prostě seznámil se svojí přítelkyní, s kterou jsem rok a půl, a ne z ohledu, jako jestli spolu zůstaneme nebo ne, to neřeším, ale z toho ohledu, že mě otevřela v něčem oči a dost mě vrátila na nějakou správnou cestu, na nějaký správný kompromis, když jsem byl předtím v takovém extrému. Co se týče hlavně fakt toho učení, že jsem předtím byl takový na to skeptickéj vůči tomu a teďka si já prostě uvědomuji, když člověk bude mít tu dobrou školu, a ještě dobře se nad tím zamyslí, dobře to využije ve smyslu, že nebudu pracovat tady, půjdu do toho Švýcarska třeba, tak vlastně se člověk bude mít skvěle, a snažím se toho dosáhnout. Neříkám, že se to povede, ale prostě se snažím, takže takhle. To je asi věc, kterou jsem předtím nevnímal jako moudrou, teďka vnímám, že prostě vyšlo to a vlastně k mému dobru. Tomu děkuju.

Já: Jak bys to poznal na druhým člověku, že je moudrý?

Karel: Asi se přiznám hlavně podle vzhledu, ono tak jako chlapi celkově fungujou podle vzhledu. Takže to, na holce to třeba člověk pozná podle toho, jak je oblečená, do velké míry. Je to prostě jako hra, jak se to říká, že prostě chlapům se líbí vzhled, proto ženský nosí make-up a ženským se líbí to, co chlapi říkají, proto chlapi lžou. Takže takhle. Myslím si, že ty seš třeba moudrá... relativně a prostě podle toho, jak vystupuješ, nebo relativně, to jsem nemyslel jako urážku, ale prostě známe se 15 minut, takže podle toho jako usuzuju, ale třeba podle nějakých lidí prostě vizuálně poznám, že nejsou. Ale to je jako jedna. Kolikrát taky prostě jsou lidi, kteří vypadají moudře, pak otevřou pusou a jako konec jo.

Já: A jak to poznáš podle toho vizualu? Co tam musí být?

Karel: Asi, jako jestli ty lidi nějak tak jako jsou oblečený vypadají v tom... pokud řešíme pouze ten vizual, jestli vypadají v nějaké té harmonii, což nevím, to je jako to, jestli si uvědomujou barvu očí, to sladěj s oblečením, vlasy a takový. Prostě, že to sedí, což na tobě sedí. A potom podle nějakého toho chování, fakt to vystupování, který ani není...je oddělený od inteligence, od těch znalostí, ale prostě to, že ten člověk jako ví, jakou rychlostí mluvit, ví, jakým tónem mluvit, není moc hlasitý, není moc tichý,

vlastně vytvoří v tom druhým zájem, aby ho poslouchal, to je prostě pro mě nějak podle té vizuální stránky, na tom se asi jako... To je... Jako u mě se to dost opírá podle toho, já jako nějak dávám těm lidem váhu, hodnotu v té své hlavě. No nevím no. Ale je to tam prostě, člověk to pozná. Na druhou stranu, kolikrát jsem se potkal, teďka zrovna nedávno... Něco prodávám takhle lidem a překupuju vlastně, a potkal jsem se s pánem, prodával jsem mu, je to fototechnika, a pán je úplně jako takovej jako vagabund, všechno, a potom se mi na smlouvu podepsal jako doktor, a našel jsem si ho na internetu. Že kolikrát se to taky může odporovat, to je jasný, ale pokud se bavíme o takovém standardu těch chytrých lidí a nebavíme se o těch extréměch, to znamená, buďto támhle nějaký cigán od stavby v montérkách, který se neumí podepsat, anebo akademik, profesor, tak v tom průměru to prostě sedí, že ty lidi, tu inteligenci, tu moudrost, člověk pozná o tom, jak se oblečou jako jo. Potom podle toho vystupování to už jsem zmínil. Jo to je prostě mluvit fakt třeba pomalu nespěchat takový, že tam je jako znát, ten člověk je v harmonii sám se sebou, že jako si věří, že je všechno dobrý a potom při dalším rozhovoru teprve člověk pozná, jak ty lidi to uvažují. Především, že tam to člověk porovnává s vlastníma hodnotama a s vlastním uvažováním, takže kolikrát to je spíš o tom, jak uvažuje ten člověk podobně jako já, nebo není v tomhleto naivní. Já jsem třeba vůči světu takovej dost, né skeptickejš, ale nemám kolem něho nějaký přehnaný naděje, nejsem naivní, bych řekl, což třeba oceňuju u lidí. Podle toho já si to dost jako uvědomuju, že když někdo tady začne říkat, že prostě elektroauta v Evropě zachrání globální oteplování, tak takový člověk je naivní. A nevidí ten celkový počet. Podle toho si to dost poznáš, když někdo... Takový lidi já beru je jako chytrý, i když potom třeba odporujou nějakým názorům, tak prostě dokud já vidím, že nemají růžový brýle, tak třeba takhle. Ale to je komplexní otázka. Tak sorry, když se zakecám, tak já takhle mluvím.

Já: A říkáš, že jsou chytrý. Vnímáš teda nějaký rozdíl mezi tím být chytrý a moudrý? Anebo je to pro tebe synonymum?

Karel: Hele, když se řekne moudrej člověk, tak si představím, že... Chytřej... Jako synonym to úplně není, ale blízko to spolu souvisí. Chytrost je spíš asi taková, řekněme, rychlejší ohledně nějakých takových víc praktických věcí. Moudrost taková teoretická víc pro mě. Chytrý člověk rychle se rozhoduje, rychle argumenty vytváří, má ty znanosti tak, aby třeba člověka porazil v debatě ohledně jednoho tématu. Moudrý člověk je člověk, který s ním se člověk sedne na pivo a prostě povídá o životě a prostě takové filozofické otázky, až pomalu člověk řeší. Asi takhle bych to rozdělil, kdyby,

ale to je jenom můj pohled jako. Myslím si, že to odporuje nějaké definici někde. To je pro mě jako rozdělený.

Já: Říkal jsi vlastně, že když je někdo akademik, nebo jsi říkal, že se podepsal jako doktor, tak ho vnímáš jako moudrýho?

Karel: Jako... jako ten titul kolikrát prostě jako stačí. Tak proto ten člověk jako tu školu studoval, že jo, tam v reálu už... teda můj názor na ty vysoký školy, že tam ani nejde třeba tolik jako o to učení, ale o ten papír jo ve výsledku, o tom i v tom zaměstnání. Sorry, jsem odbočil malinko od rozhovoru. No, zase jako třeba prostě mě ten vzhled jako přijde, že když ten člověk třeba určitě byl chytřej v tom svém oboru, který nevím, jaký je, ale byl chytřej, to mohlo být cokoliv, jo. Když si ode mě kupoval foťák, ani to nemuselo být vlastně spjatý s tím, jo. Ale zase si myslím, že to taky jako není, rozhodně není podle mě, chytrost není garance štěstí, moudrost podle mě jo. Tohleto je zajímavá myšlenka, možná, že ta chytrost jako se váže k jednomu oboru, moudrost je spíš nějaká životní filozofie taky jako do velký míry, podle toho, jak člověk prostě žije, jo. A ten člověk na mě zase tak jako moudře nepůsobil, jo. Na první pohled, jako jo doktor, frajer, něco musel dokázat, na druhou stranu takovej roztěkanej, takový, no, tak to je prostě, to je hrozně komplexní, no. To je těžký.

Já: A kdybys to měl teda nějak jako zabalit do nějaký definice, tak co by pro tebe byla moudrost, kdyby si ji měl nějak definovat?

Karel: Asi schopnost, podle mě. Žít v harmonii se světem a zároveň se sebou samým. A vlastně schopnost se v tom světě, v sobě samým, rozhodovat podle...a radit, že jo? Podle čeho? Podle těch svých zkušeností, podle toho, co je potřeba v té daný situaci a podle vlastního přesvědčení možná. Možná hnedka...ale já nevím, já bych to potřeboval napsané jako jestli jsem neřekl úplný blábol, jo. Ale... nevím... protože já sám, jako ten můj názor se na to mění, jak si o tom povídáme. Tak vlastně si uvědomuji nějaké věci, ale to je docela zajímavá debata.

Já: A co by pro tebe bylo opakem moudrosti?

Karel: Já jsem se s takovýhlema lidma setkal jo, já ti to řeknu. Předtím, než jsem si takhle na sebe vydělával ty peníze, takhle ve smyslu jako, že přeprodával něco, tak jsem dělal v XY, a to je můj asi největší střet s nějakou jako blbostí. To je hotel tady a já jsem tam dělal nějaké tři měsíce, docela za dobrý prachy, a měl jsem to kousek, a teďka už bych v životě asi nešel na brigádu do gastru jako jo. Jako neříkám, že mám nějakou práci třeba domluvenou jako, možná právě v gastru, ale bude to aspoň ve Švýcarsku a bude to za nějaké peníze lepší. Takže, ale prostě, tam byla ženská, která působila

relativně jako sečtěle, nebo ženská, holka do třiceti třeba, jo. A všechno jako v pohodě, dalo se s ní bavit, a na takový tý běžný úrovni člověk by nepoznal, že to je jako holka... že ta ženská, spíš řekněme, není to holka, jako úplně, jako moje vrstevnice, že jako byla blbá, jo. Samozřejmě, když jsem já, jako gymplák, jsem zabrousil do nějakých témat, nějakých spojitostí, nevím, ať historických, nebo přírodovědných něco trošku, tak bylo vidět, že ona neví, jo, ale dejme tomu, to je prostě to akademický, a potom jednou říkala, a ani to neříkala, ani se za to nestyděla, nějak s jejím manželem, což byl cigán, si vzali půjčku na barák, že si koupili. A vzali si milion a prostě splatí tři, jo, prostě typická prostě lichva, jo, geniální, no. No, ale překvapivě vzali, jako ona to aspoň říkala, ten chlápek, který dělal v řemesle všechno na černo, takže on taky ty prachy asi docela vydělával a asi to měli skoro splacený až na poslední splátku, kterou on neposlal a kterou on prochlastal. A potom nějakým způsobem, mimochodem za tu půjčku ručej barákem, ve kterém bydlí... to je to, to je to, to je vlastně ten největší bizár, ve kterém bydlí máma tý holky, tý ženský, a její ségra, která má děcka prostě. A za tu prostě oni ručej tím barákem, a možná největší projev nějaké blbosti na tom bylo to, že prostě ona říkala, že jak kdyby to byl problém běžných lidí. Přičemž to mi i přijde jako až absurdní, že prostě to je normální. Já bych o tomhleto, jako jestli tohleto stát... Já nevím, tak to bych to asi nebyl já, kdo by do toho šel, na druhou stranu vás to někdy donutí, ale oni chtěli prostě baráček a pro ně to bylo normální rozhodnutí jít prostě za lichvářem, nejít do Raiffeisenbank a zkusit to tam, třeba to zkusit, třeba by jim to nedali. Oni vlastně měli ten důvod, proč by jim to nedali. No a prostě chlap to neposlal, ale hnedka prostě že jo exekuce. Takže přičemž to bylo takové, že jsem tam byl jednou v tom hotelu a normálně přišli tam a prostě chtěli, aby ty peníze šly přes ně, přes ty exekutory, že to je normální a oni nechávají nějaký životní minimum, co je zákonem daný. Ona měla auto, který oni jí chtěli vzít, ona si zaplatila právníčku, ta jí to auto vybojovala, ona na tu právníčku samozřejmě prachy neměla. Ale oni jí to auto rozmlátili že jo, což je ale praktika, která je normální asi, po tom si myslím. To bych jim ani tak nějak nevyčítal, ale prostě... Tak je to ten svět, do kterého ona se sama vlastním rozhodnutím dostala, takhle ten svět funguje. A teďka prostě, nevím, jak to s ní je, já ji třeba občas takhle potkám na ulici, že jde a jako asi si nějak pořád bydlí, ale je to úplně šílený. A potom ještě, když bych chtěl říkat, co říká, to jsou takový jako prasárny debilní, že ten člověk pak je jako definice hloupýho člověka. A opakem moudrosti je teda... Opakem moudrosti je prostě suverénní hloupost. Ne nevzdělanost, ale fakt hloupost. Myslím si, že nevzdělaní lidé můžou být

moudrý, ale je tam předpoklad nějakýho IQ prostě vrozenýho. Stejně tak jako člověk může mít... Znam...mám tady ve třídě spolužačku, ta je akademicky prostě dobrá, řekl bych ale, že nějakou takovou tu emoční inteligenci mám určitě vyšší než ona. A možná celkově prostě jako inteligenci, jo. Co se týče nějakého rozhodování těch...nějakých... nějakého toho přehledu všeobecného. Fakt jako hloupost je prostě to, že ten člověk je nevzdělanej, málo inteligentní a špatně se rozhoduje a špatně čte lidi a vůbec je celkově zmatenej v té situaci, ve které se nachází, že prostě tý ženský nepřišlo divný, že jako mi tohleto říká, že jak kdyby to byl normální příběh a jako myslí si, že je to všechno v pohodě, jo? Všechno tohleto říct někde někomu, tak je...Všechno tohle říct. Ani ne z toho důležitýho, že ta ženská je zadlužená, ale z toho důvodu, jak ta ženská u toho, jako... Jako že to řekne takhle v pohodě, tak to jako v nikom soucit nevzbudí, to je jako... Ve mě to soucit nezbudilo. Jsem si říkal, tak seš jako kráva prostě jako... Jo. Kdyby to prostě bylo... On mě tam podepsal, ty jo, debil, no můj, prostě... Já jsem to nechtěla, ale on to podepsal za mě...že se to... tak OK, tak to soucit vzbudí, ale tohle bylo jako... Tak jsme šli do toho, jo? A jo, on ten debil teda neposlal poslední splátku, ale jako splácet potřebujeme, abysme měli kde bydlet... Jasně takový lidi jsou, no, na tomhle ten business žije, ale jako... To je prostě hloupej člověk, tohle.

Já: A říkal jsi o té sociální inteligenci. Máš pocit, že ta moudrost souvisí s nějakou sociální inteligencí?

Karel: Sociální inteligencí, bereme takový to, kdy vědět, kdy mluvit, kdy ne. Nějakej, jako... Kdy je ten člověk, jako v jaký náladě, někdy k němu přijde takhle, že jo? Určitě podle mě, protože to souvisí s tím vhladem samotným do toho světa a do toho zařazení mýho vlastního místa. Tak to člověk nemůže být moudrý bez toho. A sociální inteligence se k tomu prostě váže, protože veškerá historie, všechno to jsou skutky a emoce lidí v té společnosti. Takže prostě tam jsou stejný ty mechanismy, stejný ty principy těch lidí, který se vážou i k těm principům v té třídě. Třída je taková mikropolitika vlastně. Vesnice to samý. A moc se to už potom nemění oproti nějaký evropský unii a takhle. Jenom je to prostě na mnohem větší úrovni. I ta korupce a všechno je to tam takový... (citlivé informace) ... Podle mě sociální inteligence je s tím hodně spjatá. Ale zase jsou lidi, kteří, takovýhle, typickej Pepík z hospody, s kterým se baví každej, co se s každým zná, má IQ 60, co celý život dělá tamhle v kamenolomu třeba jo. Tak takovej člověk taky není... Taky že nejde o něm říct, že je moudrej. A na druhou stranu, no on taky třeba může být trošku. Na nějaký tý svý úrovni, prostě moudrej. Když se ho člověk zeptá, jak opravit jedničkovou Oktávku, tak on řekne jako jo. On bude moudrej

najednou. Psychologa taky udělá nad tím pivem, že jo. Takže... Takže tak no... Jo jako... Určitě to spolu souvisí. Ale prostě... Jak říkám, víš... Když má člověk... Je to souhra různých faktorů. Nejde to prostě říct jo, ne. Myslím si, že to spolu souvisí. Ale i tak jsou lidi, který prostě to... Který jsou jako výjimka, která potvrzuje to pravidlo. A který jako... Podle toho jako... Teď nevím, jak to říct... (citlivá data) ...

Já: Tak to je všechno, moc děkuju.